

THEOSOFIA

Jaargang 107 nummer 2, april 2006
Tweemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland
ISSN 0040-5868

Redactie:

Anne Myrthe Iken,
Elly Kooijman,
Wies Kuiper
Els Rijnaker (hoofdred.)

Secretariaat redactie:

Tolstraat 154,
1074 VM Amsterdam

Abonnementen:

met incasso-opdracht €17,50
per jaar, zonder incasso-
opdracht €22,50 per jaar
(Nederland en België).
Losse nummers: €3,50.

Zetwerk: Willy van Vledder

Druk: AD-Druk bv / Zeist

Omslag ontwerp:

Richard van Dijk

© 2006

Theosofische Vereniging in
Nederland / Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, foto-
kopie, microfilm, of op andere wijze,
zonder voorafgaande toestemming van
de uitgever.

Inhoud

De grondslagen van Vrede	43
Mary Anderson	
Over het genezen	48
H.P. Blavatsky	
De laatste twee jaar	50
G.R.S. Mead	
Geven vanuit de innerlijke overvloed	54
Diana Dunningham Chapotin	
Het leven is een offer	60
Carin Citroen	
Wie was...	64
Theosofie Wereldwijd	66
Boek & periodiek	67
Verenigingsnieuws	70
Adressen Theosofische Vereniging	80

De Theosofische Vereniging is niet verantwoordelijk voor
enigerlei mening in dit tijdschrift tot uiting gebracht tenzij
vervat in een officieel document.

The Theosophical Society

De Theosophical Society (waarvan de Theosofische Vereniging in Nederland de Nederlandse afdeling is) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. Zij heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India en 49 afdelingen over de gehele wereld.

De Theosophical Society bestaat uit studenten die bij eender welke religie aangesloten kunnen zijn of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging (zie achterkant omslag) onderschrijven, dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen, dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging en dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen. Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar Waarheid. Zij zijn van mening dat Waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen. Zij zien de Waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma opgelegd door een autoriteit. Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aanname. Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen. Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen. Zij zien elke religie als een uitdrukking van de Goddelijke Wijsheid. Zij geven er de voorkeur aan religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om Goddelijke Wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals Waarheid het doel is, is Vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden. Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde. Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de Wetenschap van de Geest terug, door de mens te leren de Geest te zien als zijn werkelijk zelf en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan. Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluiten, en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de Theosofische Vereniging bestuderen deze waarheden en theosofen trachten ernaar te leven. Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken is welkom als lid.

Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

De grondslagen van Vrede

– Mary Anderson

Wat zijn de grondslagen of de wortels van vrede? We kunnen in dit verband denken aan twee grondbeginselen, die in de filosofie van de theosofie genoemd worden. Het eerste is fundamentele eenheid, de innerlijke eenheid van Alle Bestaan, afwisselend God of het Absolute genoemd, de grondslag van Zijn of het Ene Leven. Het is tegelijk universele liefde, oneindige vreugde, ware wijsheid en volmaakte vrede.

Mary Anderson is Internationaal Secretaris van de Theosophical Society.

Die innerlijke eenheid, die gelijk staat met volmaakte vrede, is de basis van wat we kennen als uiterlijke vrede, die onvolmaakt is, of het nu gemoedsrust, vrijheid van angst, of vrijheid van vijandschap of gewapend conflict is.

We spraken van de grondslag van vrede, maar we kunnen ook zeggen dat vrede op zich in deze betekenis de grondslag van alle bestaan is! Natuurlijk moeten we ons realiseren dat (1) vrede zoals we die kennen niet alleen maar afwezigheid van oorlog is. Er bestaat geweld in de burgerlijke samenleving in landen waarvan gezegd wordt dat zij op voet van vrede met elkaar leven of zelfs neutraal zijn. En (2) er is niet alleen uiterlijke vrede op het fysieke vlak, maar ook innerlijke vrede op de gebieden van denken en voelen.

Dit brengt ons bij het tweede theosofische grondbeginsel dat betrekking heeft op het fundament van vrede: Alle beweging van leven en evolutie wordt bestuurd en geleid van binnen naar buiten. Dit betekent dat alles wat verschijnt of zich voordoet op het uiterlijke, fysieke vlak reeds bestond op subtielere niveaus van voelen en denken. In een van de Upanisaden wordt gezegd dat het oog zich ontwikkelde omdat het Zelf wilde zien, dat het oor zich ontwikkelde omdat het Zelf wilde horen en zo voort. Van belangrijke menselijke

ontwikkelingen en ontdekkingen werd eerst in gedachte en gevoel een voorstelling gemaakt. Mozart hoorde, in zichzelf, zijn symfonieën in een tijdloos moment, in één noot. Vervolgens moest hij ze op het stoffelijk gebied uitwerken in maat en noten. Handelingen, zowel goede als slechte, beginnen op de gebieden van denken en voelen.

Dit wordt erkend in de verklaring van de Verenigde Naties, die stelt dat oorlog in het denken van de mens begint. Dus moet vrede ook beginnen in het denken van de mens. Vrede moet op een natuurlijke wijze van binnenuit opwellen. Zij kan niet van buitenaf kunstmatig worden opgelegd of zij zal niet meer zijn dan vrede in naam, uiterlijke vrede, schijnvrede.

Vrede moet op een natuurlijke wijze van binnenuit opwellen.

Dit verklaart de vele mislukte pogingen om vrede tot stand te brengen. Soms onderhandelen mensen om tot een regeling te komen en denken dat zij zich inzetten voor vrede, maar zij voelen en gedragen zich agressief.

Wanneer we over vrede en harmonie praten, moeten onze beraadslagingen in vrede en harmonie plaatsvinden, zelfs als we het met elkaar niet over details eens zijn. We kunnen het altijd eens zijn dat we verschillen, dat we op verschillende wijze (toch) samen zijn (in het Engels: be “together differently”).

Op een keer stelde iemand voor dat de vele organisaties die zich voor vrede inzetten en hiernaar streven zich aaneen zouden sluiten – misschien om vrede ‘af te dwingen’? Maar zou dit effect hebben? Organisaties hebben verschillende doeleinden en visies. Dit zou niet erg zijn, zolang zij hun standpunten niet aan anderen opleggen, maar heel vaak doen zij dit wel, wat tot conflicten leidt.

Vrede en harmonie zijn natuurlijk heel actuele thema’s in een wereld waarin we vertrouwd zijn met zoveel oorlog, geweld, disharmonie en onrecht. Dit komt niet

alleen door de media, maar ook door de houding van mensen om ons heen en misschien, als we er eerlijk over zijn, realiseren we ons dat we deze dingen ook in onszelf ervaren.

Het is goed onze gedachten op vrede en harmonie te richten, in plaats van het versterken van geweld en disharmonie door ons daarop te concentreren, door erover te praten, zelfs door onze afkeur daarover uit te spreken! Misschien denken we teveel aan geweld.

Iemand zei tegen Krishnamurti dat hij de indruk maakte geweldloosheid te verdedigen. Maar wat zou hij doen als hij met zijn zuster wandelde en iemand viel haar aan? Zou hij haar niet verdedigen?

Krishnamurti antwoordde gewoon: ‘Ik heb altijd een leven zonder geweld geleid.’ Als je werkelijk geweldloos bent, ben je geneigd geen geweld aan te trekken. Maar als we ons afvragen hoe we ons of onze dierbaren zouden verdedigen als we werden aangevallen, dan hebben we al geweldadige gedachten, scheppen gedachtevormen van geweld. Terwijl er geen geweld is, bevorderen we geweld door eraan te denken! Ik zeg niet dat we onszelf en onze dierbaren niet zouden moeten verdedigen als we worden aangevallen. Dat is een kwestie die ieder van ons voor zichzelf moet uitmaken als het probleem zich voordoet, maar laten we het niet oproepen door het te verwachten! Als geweld begint in het denken – het denken van iedereen! – kunnen we voor een deel verantwoordelijk worden gesteld voor de volgende daad van geweld die optreedt, hetzij plaatselijk, hetzij algemeen verspreid en gepaard gaande met internationale repercussies!

Eerder stelden we ons de vraag waar de wortels van vrede liggen. Laten we nu een antwoord van meer persoonlijke aard geven: Volgens de theosofische filosofie bevinden de wortels van vrede zich veel dieper in ons dan de wortels van geweld. De wortels van geweld bevinden zich in het babbelgrage denkvermogen en in zelfzucht, terwijl de wortels van vrede zich bevinden op het niveau van die Wijsheid die tevens Liefde is, waarnaar we zelden

bewust kunnen doordringen. Zij liggen in het centrum van alle dingen – dat het hart van ons wezen uitmaakt. Als we zouden kunnen doordringen tot in de kern van de dingen, zouden we vrede ervaren, omdat we de belichaming van vrede zijn.

Ik citeer uit *The Life of Buddha* (L. Adams Beck, blz. 242):

Eens wendden twee monniken, die van ver waren gekomen, zich tot de Boeddha, en volgens zijn manier van doen zei hij terwijl hij hen verwelkomde:

“Hoe gaat het met jullie, monniken? Kunnen jullie je staande houden? Hebben jullie de regentijd in vrede en eendracht doorgebracht en hebben jullie enig gemis aan steun ervaren?”

En zij antwoordden: “Het gaat met ons niet goed, Gezegende, want er bestaat tussen ons grote onenigheid en ons hart is vervuld van bitterheid en kent geen vrede.”

En zij legden hem met wederzijdse haat hun zaak voor en hij zei (terwijl hij hen citeerde):

“Hij beledigde me! Hij sloeg me!” Hoe kan haat verdwijnen in hen die dergelijke gedachten koesteren? Het leed gedijt in jezelf. Je lijdt door jezelf. De zwanen gaan over het pad dat leidt naar de zon, zij gaan door de lucht door middel van hun wonderbaarlijk vermogen. Het ligt in het vermogen van de mens zich te verlossen van het lijden.

“Er is niets dat zo doet ontbranden als begeerte; er is niets dat zo hopeloos is als haat.”

“Laat een mens boosheid loslaten, laat hem trots verzaken.”

“Laat hem boosheid door liefde te boven komen en laat de waarheid de leugenaar overwinnen. Want haat wordt nooit beëindigd door haat, maar alleen door liefde. Dit is een oude levensregel.”

Een oude levensregel.

Nadat de Heer zo had gesproken met een hart vervuld van geluk, werd dit een nieuw gebod en wijsheid.

Aldus groetten de twee monniken elkaar in liefde voor het gezicht van de Volmaakte en hand in hand verlieten zij hem.

Het is inderdaad een ‘oude levensregel’ dat ‘haat nooit beëindigd wordt door haat, maar alleen door liefde’. Iedereen zou hetzelfde tegen de monniken gezegd kunnen hebben, maar dan zou het geen effect hebben gehad. In feite moeten de monniken het zelf hebben geweten, zij het dan slechts in theorie. Maar toen de Boeddha het zei, had het een schokkende, elektrificerende uitwerking, omdat het niet alleen maar theorie was, maar uit de praktijk was gebleken, omdat zijn woorden uit een vredevol hart kwam, een hart dat de vicieuze cirkel, dat haat wordt voortgebracht door haat, had doorbroken. De vicieuze cirkel van vijandigheid kan slechts door vrede verbroken worden.

Net zoals uit het volgende blijkt: toen een zeer gewelddadig man die bekend stond als een dief en een moordenaar, die zich door niets tegen liet houden, de plaats naderde waar de Boeddha met zijn monniken zat, gingen de monniken er vandoor. Toen de gewelddadige man dichterbij hem kwam, viel de boosheid gewoon van hem af. De vrede en de harmonie die van de Boeddha uitgingen waren niet enkel theorieën, maar op de praktijk gestoelde feiten.

Vragen wij ons af waarom zoveel politici voortdurend over vrede praten, maar geen vrede tot stand brengen? (Het is natuurlijk beter over vrede te praten dan zich bezig te houden met oorlog) Krishnamurti zegt (*First and last Freedom*, blz. 184): “Jij en ik kunnen over vrede praten, we kunnen besprekingen hebben, rondom een tafel zitten en met elkaar discussiëren... [Maar] als we vrede willen hebben, moeten we vrede-lievend zijn; als we in vrede willen leven wil dit zeggen dat we geen vijandschap moeten creëren.”

Maar weten we wel wat innerlijke vrede inhoudt? Het brengt een omwenteling te weeg. Uiteindelijk houdt het in dat we ons bewust zijn van onze innerlijke eenheid met alles, niet alleen met onze vrienden en familieleden, met degenen die van ons houden en voor ons zorgen, maar ook met hen die vreemden voor ons zijn, zelfs vijandig tegenover ons staan. Het brengt met zich mee dat we handelen in overeenstemming met dat bewustzijn van Eenheid.

In de Christelijke Bijbel wordt Jezus aangehaald als hij zegt 'Gelukkig zijn de vredelievenden, want zij zullen de kinderen van God genoemd worden'. Als we aan God als het Ene Leven denken, dat het wezen van alle mensen, van alle levende wezens, van alle dingen uitmaakt, dan zijn we inderdaad de kinderen, de erfgenamen van het Ene Leven, *mits* we dat ene leven kunnen waarnemen in alles en dienovereenkomstig handelen, niet enkel in uiterlijk gedrag, maar ook in voelen, in denken en in spreken, terwijl we ons bewust zijn van die eenheid.

Een oudere dame zei tegen haar dominee: 'Zal ik na mijn dood weer mijn geliefden ontmoeten?' Hij antwoordde: 'Ja, lieve mevrouw, maar ook de anderen!' We kunnen ons hart niet voor iemand of iets afsluiten. We kunnen ons voor invloeden van buiten afsluiten, als we niet sterk genoeg zijn om weerstand te bieden aan negatieve invloeden die tot slechte gewoonten leiden, waarvan we ons willen bevrijden, maar zelfs dan moeten we proberen anderen te begrijpen.

Zowel vrede als harmonie impliceert een relatie, vrede tussen twee of meer personen, de harmonie tussen twee of meer muzieknoten. We denken aan een relatie wanneer er twee of meer personen zijn. Maar houdt *innerlijke* vrede ook een relatie in? Is vrede in onszelf niet makkelijker aan te voelen dan vrede buiten ons, vredelievendheid jegens anderen? *Volstrekt niet!* Innerlijke vrede komt misschien zelden voor en kan moeilijker worden aangevoeld. Ontwinnen we niet vaak innerlijk conflict en worstelingen?

Paulus spreekt hierover: 'De dingen die ik zou willen doen, doe ik niet en wat ik niet zou willen doen, doe ik.'

We zijn geen geïntegreerde wezens. H.P. Blavatsky legt dit uit door te zeggen dat er drie levensstromen zijn die zich in elk van ons ontwikkelen: de spirituele, de verstandelijke (vermengd met en beïnvloed door onze verlangens) en de lichamelijke. Elke levensstroom volgt zijn eigen wetten. Zo zorgen onze verlangens, die onze gedachten afleiden, ervoor dat we geriefelijkheid, plezier of opwinding zoeken, zonder rekening te houden met het geluk van anderen. Het innerlijke spirituele zelf, dat zich bewust is van de eenheid van alles, spoort ons tegelijkertijd met de nog zwakke stem van het geweten aan om te zoeken naar het geluk van anderen en naar rechtvaardigheid voor iedereen.

Op deze wijze verkeren we vaak in een innerlijk conflict en zijn we met onszelf in oorlog. Hoe kunnen we dan, zoals Boedha, vrede en harmonie uitstralen?

Het innerlijke spirituele zelf, dat zich bewust is van de eenheid van alles, spoort ons aan om te zoeken naar het geluk van anderen en naar rechtvaardigheid voor iedereen.

We kunnen, bij wijze van spreken, denken aan de eenheid van alle leven in een horizontale rechte lijn, als de Eenheid van alle wezens met elkaar, maar bestaat er ook niet een verticale Eenheid – Eenheid binnen onszelf, een verbinding tussen alle aspecten van onze aard? Dan hebben we een waarlijk geïntegreerd mens. Zo'n mens verkeert in vrede met zichzelf en anderen.

Vrede houdt harmonie in. Met betrekking tot harmonie en disharmonie zegt Annie Besant in haar boekwerkje *The Theosophic Life* (blz. 29-30):

Soms is een wanklank in een muziekstuk nodig om de muziek te vervolmaken. Op zichzelf gezien klinkt het erg slecht, maar als

onderdeel van de harmonie van een heel mooi muziekstuk verrijkt die muzieknoot, die zo onwelluidend was, het muziekstuk en geeft het op een schitterende wijze weer.

De helft van het geheim van de schitterende muziekstukken van Beethoven ligt in de kracht waarmee hij wanklanken gebruikt. Hoe verschillend zou zijn muziek zonder hen zijn, hoe veel minder rijk, minder melodius en minder imposant. En er zijn zulke duidelijke disharmonieën in het menselijke leven.

Volgens een oud verhaal uit het Oosten joeg iemand alle kraaien weg vanwege hun onwelluidende gekras, dat zich vermengde met het melodieuze gezang van de andere vogels. Doch de Schepper klaagde dat zijn orkest niet volledig was zonder de kraaien. Kunnen we daarom de kraaien, die een wanklank schijnen voort te brengen, aanvaarden als onderdeel van het orkest van het leven?

Laten we ons het volgende gezegde herinneren: 'Hij trok een cirkel en sloot me uit. Ik trok een grotere cirkel en nam hem op.' Als iemand ons ergert, ons lastig valt, moeten we ook overdenken, dat datgene wat ons vaak hindert in een andere persoon iets typerends van onszelf is, dat we verachten, maar niet in onszelf willen erkennen. Dus projecteren we onze gebreken op een ander.

Vrede en harmonie kunnen op ons een passieve indruk maken. Er bestaat inderdaad een vrede en harmonie die passief is. Het is de toestand van *tamas*, een hoedanigheid van traagheid, die optreedt vóór de ontwikkeling van *rajas*, of hartstocht, die wegen en middelen zoekt om zijn verlangens te bevredigen. Maar er bestaat een vrede die niet *tamasisch* of onverschillig is, maar *satvisch* of harmonieus, die van de wijze mens die uitgestegen is boven de onverschillige, *tamasische* toestand en ook boven de op zichzelf gerichte, *rajasische* toestand.

Bijgevolg is de vrede die gekenmerkt wordt door *sattva* niet onverschillig, maar

dynamisch. In feite lijkt zij op een dynamo, die een groot vermogen en een grote energie voortbrengt, maar die zo snel beweegt dat zij onbeweeglijk lijkt. Dit is de vrede die elk begrip te boven gaat. Zij is harmonieus, omdat zij niets afwijst, maar alles verwelkomt, alles in zich opneemt, alles transformeert, zoals de Boeddha de haat van de twee monniken transformeerde in liefde en vriendschap. Zij is in werkelijkheid liefde, wijsheid en vreugde.

Hoe kunnen we een dergelijke vrede in onszelf benaderen? Sri Ram had hierover net als Krishnamurti veel te zeggen dat relevant is: *'Om dichterbij een toestand van vrede of innerlijke zuiverheid te komen, is het niet genoeg om één of andere gedicht over vrede op te zeggen: men moet zijn aard ontdoen van de wortels die de oorzaak zijn van de agitatie en vrees'. Betekent dit een grote inspanning? Neel! Een toestand van vrede in zichzelf kan niet door inspanning bereikt worden. Zij moet door zichzelf tot stand komen en zal verschijnen wanneer men elke oorzaak van conflict in zijn eigen denkvermogen en hart geëlimineerd heeft.'* (*Thoughts for Aspirants*, Second Series).

Om zulke oorzaken uit te schakelen, moeten we ons er eerst van bewust zijn. Dus zijn in de eerste plaats zelfobservatie en zelfbewustzijn noodzakelijk teneinde in alle eerlijkheid de oorzaken van conflict in onszelf te ontmaskeren. Als we dergelijke oorzaken van conflict zien zoals ze zijn, namelijk eindeloos ongeluk voortbrengend voor ons en voor anderen, zullen zij als dode bladeren in de herfst afvallen. Zoals Krishnamurti zegt: als we ons realiseren dat iets wat we eten buikpijn teweegbrengt, eten we het niet langer.

Sri Ram spreekt over het vermogen om in onszelf een vrede tot uitdrukking te brengen, die 'een veelheid van niet uitgedrukte harmonieën' omvat. Als we met onszelf in vrede zijn, zullen we in vrede met anderen zijn.

Uit: *The Theosophist*, oktober 2003
Vertaling: Ton van Beek

Over het genezen

– H.P. Blavatsky

Genezen vereist, om die naam te verdienen, ofwel geloof bij de zieke, ofwel een krachtige gezondheid, verenigd met een sterke wil bij de geneesheer. Door hoop, versterkt door geloof, kan men zichzelf van bijna elke ongesteldheid genezen.

Mevrouw H.P. Blavatsky was een van de oprichters van de Theosofische Vereniging.

Het graf van een heilige, een heilige relikwie, een talisman, een stuk papier of een kledingstuk dat door een vooronderstelde genezer in handen is genomen, een rozenkrans, een boetedoening of ceremonie, het opheffen van de handen of het met nadruk uitspreken van enige woorden zijn ieder op zich zelf voldoende. Het is een kwestie van temperament, verbeeldingskracht, zelf-genezing. In duizenden gevallen is aan de dokter, de priester of het relikwie de eer gegeven van genezingen, die eenvoudigweg uitsluitend te danken waren aan de onbewuste wil van de zieke. Aan de vrouw met de bloedvloeiingen, die door de menigte drong om het kleed van Jezus aan te raken, werd gezegd dat haar 'geloof' haar beter gemaakt had. (Mat. IX : 20)

De invloed van de geest op het lichaam is zo sterk dat er in alle eeuwen wonderen door zijn verricht...

Maar wanneer de zieke geen geloof heeft, wat dan? Wanneer hij lichamenlijk negatief en ontvankelijk, en de genezer sterk, gezond, positief beslist is, dan kan de ziekte door de gebiedende wil van de genezer worden verdreven; die wil toch wordt, bewust of onbewust, er naartoe getrokken en versterkt zich door de universele geest der natuur en herstelt het verstoorde evenwicht in de aura van de zieke.

In al deze gevallen is de genezing volkomen en werkelijk en zonder bijkomende

slechte gevolgen. Maar wanneer iemand, die zelf fysiek ziek is, tracht te genezen, dan faalt hij daarin niet alleen, maar draagt dikwijls ook zijn ziekte op zijn patiënt over en berooft hem van de weinige kracht, die hij misschien nog heeft. De afgeleefde koning David versterkte zijn ontbrekende levenskracht met het gezonde magnetisme van de jeugdige Abisag (1 Kon. 1:1-4, 15) en de medische werken verhalen van een oude dame uit Bath in Engeland, die op dezelfde manier het gestel van twee dienstboden achter elkaar ondermijnde. De oude wijzen en ook Paracelsus namen ziekten weg door een gezond organisme op het zieke deel te leggen en in de werken van bovengenoemde vuurwijsgeer wordt hun leer vrijmoedig en categorisch uiteengezet. Wanneer een zieke – medium of niet – tracht te genezen, kan het voorkomen dat zijn kracht voldoende is om de ziekte te verplaatsen, n.l. haar te verwijderen uit de tegenwoordige plaats en te dwingen naar een andere te verhuizen, waar zij zich kort daarna zal vertonen; de zieke denkt intussen dat hij genezen is.

Maar hoe dan, wanneer de genezer zedelijk ziek is? Dan kunnen de gevolgen oneindig veel schadelijker zijn, want het is gemakkelijker een lichamelijke ziekte te genezen, dan een gestel te reinigen, dat door zedelijke slechtheid besmet is... De genezer brengt in zulk geval op zijn patiënt – die thans zijn slachtoffer is – het zedelijke vergif over, dat zijn eigen geest en hart besmet. Zijn magnetische aanraking, brengt ontering, zijn blik ontheiliging. De passief ontvankelijke patiënt kan zich tegen deze verraderlijke besmetting niet beschermen. De genezer houdt hem onder zijn wil, betoverd en machteloos, zoals een slang een arm zwak vogeltje vasthoudt. Het kwaad dat zulk een ‘genezend’ medium kan doen, is onberekenbaar groot en zulke ‘genezers’ zijn er bij honderden.

Maar, zoals we reeds zeiden, er zijn werkelijke Godgelijke ‘genezers’ die, niet-

tegenstaande al de haatdragendheid en het scepticisme van hun dweepzieke tegenstanders, beroemd zijn geworden in de wereldgeschiedenis... Het zal wel voldoende zijn te zeggen dat van de eerste tot de laatste, van Pythagoras af tot Eliphas Lévi toe, van de hoogste tot de nederigste, iedereen leert *dat magische vermogens nooit worden aangetroffen bij hen, die zich aan zedeloze uitspattingen overgeven.*

De invloed van de geest op het lichaam is zo sterk dat er in alle eeuwen wonderen door zijn verricht...

Alleen de reinen van hart ‘zien God’, ofwel oefenen goddelijke vermogens uit; alleen zij kunnen de kwalen van het lichaam genezen en zich met betrekkelijke zekerheid door ‘onzichtbare krachten’ laten leiden. Zij alleen kunnen rust geven aan de verontruste gemoederen van hun broeders en zusters, want geneeskrachtig water komt niet uit een vergiftigde bron, druiven groeien niet aan braamstruiken en doornen brengen geen vijgen voort. Maar al met al ‘heeft magie niets bovennatuurlijks’; het is een wetenschap en het vermogen om ‘duivels uit te bannen’ was er zelfs een tak van, waarvan de ingewijden bijzondere studie maakten...

De bovenstaande schetsen zijn voldoende om aan te tonen waarom wij ons bij voorkeur beroepen op de wijsheid van oeroude tijd in plaats van op nieuwe theorieën over de wetten van de omgang tussen de verschillende werelden onderling en de occulte vermogens van de mens, die wellicht gebaseerd zijn op de gebeurtenissen van onze moderne tijd.

Uit: *Theosophist*, mei 2005.

Zie ook *Isis Ontsluierd, oude en nieuwe mysteriën I A*, blz. 306 – 309

Vertaling: EKB

De laatste twee jaar

– G.R.S. Mead

Ik had al eerder, tijdens mijn vakanties, op Landsdowne Road 17 gewoond, maar pas begin augustus 1889 begon ik permanent voor HPB te werken. Zij was toen in Jersey en de kopij en drukproeven van *Lucifer* werden druk heen en weer gezonden, vergezeld van een oneindig aantal karakteristieke aantekeningen en telegrammen. Ik had slechts de tijd om twee boeken te recenseren, toen er een dringend telegram van HPB kwam en ik naar Jersey vertrok.

De heer Mead was privé-secretaris van mevrouw Blavatsky (HPB).

Wat een hartelijke begroeting was dat op de veranda van dat huis dat helemaal met kamperfoelie begroeid was en wat een gedoe om alles zo comfortabel mogelijk te maken voor de nieuwkomer!

Het heeft me vaak verbaasd, dat de belangrijkste beschuldigingen en lasterpraatjes die tegen HPB geuit werden, betrekking hadden op fraude en het verzwijgen van zaken en ik kan dit alleen maar verklaren vanuit het feit, dat diegenen die zulke beschuldigingen uiten (behalve dat mens Coulomb) haar nooit hebben gekend. Volgens mijn ervaring vertrouwde zij anderen altijd meer dan normaal en zij was erg royaal in haar openhartigheid. Een voorbeeld: ik was nauwelijks aangekomen of zij gaf mij de beschikking over al haar papieren en liet mij werken aan een stapel correspondentie die anders tot St. Juttemis onbeantwoord zou zijn gebleven; want als ze ergens een hekel aan had, dan was het brieven beantwoorden. Daarna werd ik ingewijd in de mysteriën van *Lucifer* en al gauw had ik mijn handen vol aan het doorspelen van aanwijzingen, veranderingen en weer nieuwe aanwijzingen aan Bertram Keightly, die toen adjunct-redacteur was, want in die tijd wilde HPB geen enkel woord in *Lucifer* opnemen, voordat zij dit gezien en nogmaals gezien had en zij voegde tot op het laatste moment dingen aan

de proefeditie toe en haalde er ook weer dingen uit.

Op zekere dag, kort nadat ik aangekomen was, kwam HPB onverwacht met een manuscript mijn kamer binnen, overhandigde dit aan mij en zei: 'Lees dat eens, beste man, en vertel me wat je ervan vindt.' Het was het manuscript van het derde deel van *De Stem van de Stilte* en terwijl ik het las zat ze daar en rookte haar sigaretten terwijl zij, zoals vaak haar gewoonte was, met haar voet op de grond tikte. Ik las verder en vergat haar aanwezigheid door de schoonheid en het sublieme van het onderwerp totdat zij mijn stilte verbrak met: 'Wel?' Ik vertelde haar, dat het het meest indrukwekkende was in heel onze theosofische literatuur en ik probeerde, geheel tegen mijn gewoonte in, met woorden iets van het enthousiasme dat ik voelde, uit te drukken. Maar zelfs toen was HPB niet tevreden over haar werk en zij zei dat zij in haar vertaling niet in staat was geweest recht te doen aan de originele tekst en ze kon er nauwelijks van overtuigd worden, dat ze het goed gedaan had. Dit was een van haar belangrijkste karaktertrekken. Zij was nooit tevreden over haar eigen literaire werk en ze luisterde opgewekt naar alle kritiek, zelfs van mensen die beter hadden kunnen zwijgen. Vreemd genoeg was ze altijd het meest bang met betrekking tot haar beste artikelen en werken en had ze het meest vertrouwen in haar polemische geschriften.

Toen we terugkeerden naar Landsdowne Road, vond er een van die veranderingen plaats die voor diegenen die met HPB gewerkt hebben zo gewoon waren. Zowel Dr. Archibald Keightley als Bertram Keightley gingen naar het buitenland: de eerste ging een wereldreis maken en de tweede ging lezingen geven in de Verenigde Staten. Op die manier kwamen hun taken voor het merendeel op mij neer en geleidelijk aan begon ik haar, omdat dat nodig was, vrij veel alleen aan haar werk te zien.

Laat ik eens kijken of ik u een idee kan geven over hoe het werk gedaan werd.

Om te beginnen was er *Lucifer*, waarvan zij toen de enige redacteur was. In de eerste plaats las HPB nooit een manuscript, ze wilde het gedrukt zien en 'paste' dan meestal de inhoud aan. Waar ze heel precies in was, was de lengte van de kopij en ze had de gewoonte om ijverig het aantal woorden op elk blad te tellen en ze kon nooit overgehaald worden om de juistheid van mijn telling te accepteren, wanneer ik op mijn beurt de lengte 'schatte'. Als ik suggereerde dat mijn telling de snelste methode was, dan begon ze me wat bekende waarheden te vertellen over het onderwijs in Oxford en Cambridge en ik dacht vaak dat zij doorging met haar primitieve methoden van rekenkundige beramingen om mij van mijn ongeduld en mijn vertrouwen in mijn eigen superioriteit te genezen. Een ander omvangrijk iets was de schikking van de verschillende artikelen. In die tijd vertrouwde zij dit aan niemand anders toe en het meten van alles was een moeizame operatie.

Het was onveranderlijk een haastklus om *Lucifer* gedrukt te krijgen, want gewoonlijk schreef zij haar hoofdartikel als laatste en aangezien ze daaraan gewend was, was ze van mening dat als er al iemand schuld had dat het tijdschrift niet op tijd verscheen, het de drukker was. Maar dat alles veranderde snel toen Annie Besant mederedacteur werd en HPB vond dat het niet meer nodig was alles zelf te doen.

Dan was er nog de correspondentie, die werkelijk zeer uitgebreid was, uit alle delen van de wereld kwam en echt van mensen van alle rangen en standen. HPB was erg laconiek, soms zelfs kort en bondig wanneer zij aanwijzingen gaf hoe deze brieven beantwoord moesten worden en geleidelijk aan werd ze zelfs zwijgzamer, zodat ik vaak haar ongenoegen moest riskeren, door er bij haar op aan te dringen antwoord te geven of door te proberen haar over te halen een heel belangrijke brief zelf te beantwoorden. Het was verhoudingsgewijs gemakkelijk om de ochtendpost in veilige bewaring te krijgen, maar brieven die met een latere post binnen kwamen waren een probleem, want HPB weigerde heel streng

alle toegang tot haar kamer en om dit goed te maken, placht ze zorgvuldig de belangrijke brieven ergens weg te stoppen met de bedoeling om mij die dan later te geven, terwijl ze de rest aan hun lot overliet. Dat was geen goed plan, want meestal vergat ze de plaats waar ze verstopt waren en ik kon vaak de rest van de rondslingerende brieven die tussen haar manuscripten lagen, helemaal niet redden, want zij stond niet toe dat iemand het werk waar ze op dat moment mee bezig was aanraakte. Dus moesten ze blijven liggen om beantwoord te worden, wanneer ze tenslotte op een later tijdstip te voorschijn kwamen. Maar geleidelijk aan vonden we betere methoden en op het laatst hoefden we niet zo veel verstopperij te spelen.

Het eerste uur van de ochtend na het ontbijt, tijdens die twee jaar, blijft me altijd als een aangename herinnering bij. Alles was zo zonder plichtplegingen. Ik zat dan op de armleuning van haar grote leunstoel en rookte gehoorzaam de sigaret die ze me aanbood, terwijl zij haar brieven opende. Ze vertelde me wat zij wilde dat er gedaan werd en tekende diploma's en certificaten, dit laatste echter onder grote druk, want ze had een afschuw van zulk mechanisch werk. Het was opwindend en ook leerzaam, want in onze grote Vereniging waren er altijd crises van min of meer ernstige aard. De vele meningsverschillen kwamen bij haar om opgelost te worden en de vele aanvallen moesten door haar het hoofd worden geboden en van repliek worden voorzien. Op die manier leerde ik veel van het karakter van de mens en van het innerlijk werk van de Vereniging en hoe het leven van de Vereniging van haar afhing. Ik zag ook veel bewijzen van haar royale vrijgevigheid en menige gift maakte ik over naar een arme theosoof of naar werk voor theosofische doeleinden onder de strikte belofte van geheimhouding, hoewel zij daarbij regelmatig tot op de bodem van haar 'spaargeld' kwam.

Hoewel HPB veel van haar correspondentie aan mij overliet, was dit toch niet zonder een zeker toezicht, want ze placht plotseling te vragen naar een antwoord dat

nog niet verzonden was, of, zonder waarschuwing vooraf, naar de kopie van een oude brief en als er een paar fouten in stonden, was de les die ik kreeg niet erg geruststellend voor mij. Er was één ding waar ze altijd bij mij op aandrong en dat was om een gevoel voor 'fatsoenlijk zaken doen' te ontwikkelen. Ze was genadeloos als deze wet van harmonie werd verbroken: ze liet je geen uitweg om te ontsnappen en ze luisterde naar geen enkel excuus, want ze bezat een overweldigend verstand en een enorme kennis die, niettegenstaande haar wijze van uitdrukken, die daar ogenschijnlijk niet bij pasten, altijd hun doel troffen; hoewel ze, inderdaad, de minuut erna weer de hartelijke vriend en oudere broeder was, misschien moet ik zelfs zeggen, de kameraad, zoals alleen zij wist hoe je die kon zijn.

Voor mij was een van de grootste bewijzen van HPB's buitengewone gaven en kundigheid, als er al een bewijs voor nodig was, wanneer we geconfronteerd werden met de duidelijke oprechtheid van haar levenswerk, de manier waarop zij haar artikelen en boeken schreef. Ik kende elk boek dat zij in haar kleine bibliotheek had staan en toch placht zij dag na dag grote aantallen geschriften te produceren, die vol stonden met citaten die zelden fout waren. Ik herinner me bijna de laatste dag dat zij aan haar bureau zat en ik haar kamer binnenging om twee Griekse woorden in een citaat op te zoeken en ik haar vertelde dat ze niet juist waren. Nu, hoewel HPB in haar jeugd modern Grieks kon spreken en in oud Grieks was onderwezen door haar grootmoeder, was zij dit allang om allerlei redenen vergeten en de correctie van de woorden waar ik een opmerking over had, vereiste heel nauwkeurige scholing. 'Waar heb je dit vandaan HPB?' vroeg ik. 'Ik weet zeker dat ik dat niet weet, mijn beste' was haar enigszins ontmoedigende vinnige antwoord. 'Ik zag het!' en ze voegde er aan toe, dat ze er zeker van was dat ze gelijk had, want nu herinnerde ze zich wanneer ze de bewuste passage geschreven had, waarnaar verwezen werd. Ik overtuigde haar er echter van dat er iets fouts in

stond en tenslotte zei ze: 'Wel, natuurlijk weet ik dat je een groot expert in het Grieks bent, maar je kunt niet altijd op me zitten vitten. Ik ga proberen of ik het nog een keer kan zien en nu eruit.' Waarmee ze bedoelde dat ze verder met haar werk wilde gaan, of in ieder geval genoeg van me had. Ongeveer twee minuten later riep ze me weer binnen en gaf mij een stukje papier waarop ze de twee woorden correct had opgeschreven en ze zei: 'Wel, ik veronderstel dat je hierna een nog groter expert dan ooit zult zijn!'

Wat hierboven staat is één voorbeeld uit vele, maar het heeft weinig nut om deze allemaal na te vertellen, want zij betekenen alleen iets voor degene die er bij was en het publiek is nogal tevreden met zijn eigen onfeilbaarheid m.b.t. het oordelen en geeft er de voorkeur aan om kortzichtig te blijven.

HPB hield er van om 's avonds haar huisgenoten om zich heen te hebben en ze deed haar best om ons te dwingen het werk een paar uur met rust te laten. Zij zelf speelde haar eeuwige spel patience, dat ze heel regelmatig afwisselde met een spel 'dummy whist' (soort patience). Veel mensen hebben zich afgevraagd waarom HPB 's avonds altijd 'een kaartje legde' en diegenen van ons die door ervaring geleerd hebben dat HPB niets deed zonder reden, concludeerden logischerwijze dat er ook een betekenis in het kaartspel zat. De avond was de tijd voor anekdotes, voor toespelingen op het occultisme, voor een oneindige hoeveelheid aan praktische informatie. Er zat echter geen ordening in en niemand kon erop rekenen het een of ander te horen te krijgen, of een antwoord op een vraag te krijgen. We moesten wachten tot de gelegenheid zich voordeed en we hadden nooit spijt van het wachten wanneer de gelegenheid kwam.

Toen we naar ons huidige hoofdkwartier verhuisden, werden er veel dingen veranderd. Als we terugkijken, lijkt het nu bijna wel alsof HPB ons aan het trainen was om ons ieder ogenblik te kunnen verlaten, hoewel er ogenschijnlijk voorbereidingen werden getroffen waarin zij zelf en haar permanente verblijf bij ons de belangrijkste factoren waren.

Vanaf de tijd dat ze naar Brighton ging in het eerste gedeelte van het vorige jaar heeft zij lichamelijk ontstellend geleden en was ze niet in staat om te werken, zoals ze gewoonlijk deed. Maar we leefden altijd vol grote verwachtingen dat zij in ieder geval haar normale gezondheid weer terug zou krijgen. In Landsdowne Road vond ze het altijd fijn om bezoekers te ontvangen en bijna elke avond kwam er bezoek voor haar. Maar in Avenue Road begon ze zich geleidelijk aan steeds meer te isoleren, zodat zij vaak zelfs de leden van haar huishouding 's avonds niet wilde ontvangen, tenzij zij speciaal naar hen gevraagd had. Dan weer was zij tegen het eind vreemd rustig en toonde ze zelden meer de grote energie die haar karakteristieke eigenschap was. Toch was dezelfde onverwoestbare wil er, hoewel haar lichaam op was, want ze bleef aan haar bureau doorwerken zelfs als ze in bed had moeten liggen of in haar kist. Nog op de allerlaatste nacht voor ze ons verliet, stond ze erop haar werkkamer binnen te gaan en te kaarten. Het was inderdaad een laatste en uiterste inspanning van haar wil, want ze was zo zwak dat ze nauwelijks kon spreken of haar hoofd rechtop kon houden. En zo eiste de griep zijn belangrijkste slachtoffer. Dat is ten minste de mening van iemand die het als zijn hoogste eer beschouwt om de laatste van HPB's privé secretarissen te zijn geweest.

Uit: *The Theosophist*, mei 2005
Vertaling: EKB

Geven vanuit de innerlijke overvloed

– Diana Dunningham Chapotin

In ieder van ons is er oneindig veel om te geven; we moeten (alleen) de manier ontdekken hoe we kunnen geven.

N.Sri Ram: Thoughts for Aspirants.

Wanneer we door het lijden om ons heen geroepen worden om het pad van dienstverlening te gaan, dan ontdekken we al snel dat er onuitputtelijke liefde en energie nodig zijn. ‘Goede doelen’ eisen van alle kanten onze aandacht op. Maar volgens de theosofie hebben we een onuitputtelijke bron van liefde en energie binnen in ons. In feite hebben we niet alleen een overvloed in ons om van te geven, maar ook een oneindige bron van energie waar we uit kunnen putten.

Diana Dunningham Chapotin is geboren in Nieuw Zeeland en woont in Frankrijk. Zij is Internationaal Secretaris van de Theosofische Orde van Dienst en redigeert het tijdschrift van de T.O.S. *The Service Link*.

Het moeilijke punt is, hoe we van onze grenzeloze kracht om te geven en om lief te hebben gebruik kunnen maken. Als er een eenvoudige esoterische formule zou zijn om deze oneindige kracht op magische wijze te ontsluiten, dan zouden alle omstandigheden in het leven veranderd worden.

Stel je voor:

1. Je staat op straat met een kennis of vriendin die alsmaar doorzeurt, omdat zij eenzaam is. Je probeert geduldig te zijn, maar je aandacht dwaalt voortdurend af naar je horloge. Is er een formule om grotere mogelijkheden van begrip en geduld aan te boren?
2. Een vriend vindt zich enorm op over een bepaalde onrechtvaardigheid in de maatschappij en heeft jou gevraagd om in je omgeving met een petitie rond te gaan. Je vindt het niet erg om je vrienden te vragen om deze petitie te ondertekenen, maar je bent huiverig om vreemden te benaderen. Heb je ooit ergens tegen willen protesteren, maar voelde je je bang of was er tegenzin om de juiste actie te ondernemen?
3. Heb je ooit gemerkt dat je het bezoeken van een oudere vriend uitstelde?

Dit artikel komt ook als top-artikel op de website www.theosofie.nl

4. Al maanden help je een vriend die een relatieprobleem heeft, maar er is geen verandering in zijn houding of gedrag. Na een paar weken begin je te voelen, dat je alleen maar een praatpaal bent. Kan je dóórgaan met een schijnbaar nutteloze activiteit?

5. Heb je wel eens een groep jarenlang bij elkaar gehouden en de nerveuze vermoedheid van de al maar toenemende werklast gevoeld?

In al deze en andere omstandigheden zijn onze gevoelens typisch menselijke reacties – en heel begrijpelijke reacties – totdat we die oneindigheid binnenin ons aangevoeld hebben en de manier ontdekt hebben om daaruit te putten. Al deze situaties brengen zowel geven, dienen en ontvangen met zich mee, evenals de gevoelens die we in het proces onvermijdelijk tegenkomen – gevoelens van machteloosheid, scepsis, uitputting, verveling, geeneerdheid, ongeduld, weerstand enz. Al deze situaties vereisen dat we naar binnen keren, naar de diepere innerlijke bronnen.

Wanneer we met deze typisch menselijke reacties geconfronteerd worden, hebben we een grote bondgenoot: de theosofie. Omdat de theosofie ons een enorm levensperspectief geeft en een diep inzicht in onze eigen aard, kan zij ons motief om onszelf aan anderen te geven radicaal veranderen. Wat is de kwaliteit van ons geven in zulke essentiële hierboven genoemde omstandigheden? Als er geen magische formules bestaan, zijn er dan tenminste een paar speciale beginselen, inzichten of praktijken die de overvloed in ieder van ons kunnen ontsluiten?

Eén overtuiging van de theosoof is, dat ieder mens volmaakt kan worden en zich ooit verwerkelijk of gerealiseerd zal hebben. In de woorden van Annie Besant: 'Ieder mens die zijn best doet, zal het ooit lukken om zich te verheffen; geen hart dat liefheeft, zal ooit in de steek gelaten worden. Moeilijkheden bestaan alleen opdat wij door deze te overwinnen sterker mogen worden en alleen zij die geleden hebben, zijn in staat om te redden.'

De overtuiging dat iedereen volmaakt kan worden helpt om de selectieve oor-

delen die we soms vellen te laten verdwijnen en het weerhoudt ons er van om onbewust mensen af te schrijven. Het volgende verhaal illustreert dit:

Toen het schip van de bisschop voor één dag bij een afgelegen eiland stil lag, besloot hij de tijd zo nuttig mogelijk te gebruiken. Hij slenterde langs het strand en kwam drie vissers tegen die hun netten aan het boeten waren. In steenkolenengels legden zij hem uit, dat zij eeuwen geleden door missionarissen bekeerd waren. 'Wij Christenen!' zeiden zij en zij wezen trots op elkaar.

De bisschop was onder de indruk. Kenden zij het Onze Vader? Zij hadden er nog nooit van gehoord. De bisschop was geschokt.

'Wat zeggen jullie als jullie bidden?'

'Wij heffen ogen op naar de hemel. Wij bidden: "Wij zijn drie, U bent drie, ontferm u over ons." De bisschop was verbijsterd over de primitieve zelfs ketterse aard van hun gebed. Dus bracht hij de hele dag door met hun het Onze Vader te leren. De vissers waren slechte leerlingen, maar zij deden hun uiterste best en voordat de bisschop de volgende dag wegvoer, had hij het genoeg om te horen hoe zij de gehele formule zonder een fout doorliepen.

Maanden later kwam het schip van de bisschop toevallig weer langs die eilanden en terwijl de bisschop het dek op en neer liep en zijn avondgebed deed, herinnerde hij zich met genoeg de drie mannen op dat verre eiland, die nu, dankzij zijn geduldige pogingen, konden bidden. Terwijl hij zo in gedachten verzonken was, keek hij toevallig op en merkte hij een lichtvlek in het oosten op. Het licht bleef het schip naderen en terwijl de bisschop vol verbazing toekeek, zag hij drie figuren over het water lopen. De kapitein stopte het schip en iedereen leunde over de reling om dit schouwspel te zien. Toen de figuren binnen spreekafstand waren, herkende de bisschop zijn drie vrienden, de vissers.

'Bisschop!' riepen zij uit. 'Wij horen uw boot gaan langs eiland en komen haastig haastig u ontmoeten.'

'Wat willen jullie?' vroeg de bisschop vol ontzag.

'Bisschop' zeiden zij, 'wij zo spijt hebben, zo spijt hebben. Wij vergeten mooie gebed.

Wij zeggen: "Onze Vader in de hemel, uw naam worde geheiligd, uw koninkrijk kome" Dan wij vergeten. Alstublieft, vertel ons weer gebed.'

'Ga terug naar jullie huizen, mijn vrienden' zei hij 'en iedere keer als jullie bidden, zeg dan: "Wij zijn drie, u bent drie, ontferm u over ons!"'

Het is gemakkelijk om mensen af te schrijven, zoals de bisschop bijna deed. Nadat we een tijdje geprobeerd hebben om iemand te helpen, kunnen we bij onszelf opmerken, dat we tot de slotsom komen dat zij door hun ervaringen te veel litten hebben opgelopen om in deze incarnatie nog ergens verder te komen. Maar door het nemen van die beslissing, hebben we hun mogelijkheid om volmaakt te worden uit het oog verloren die, als we echt willen helpen, ons altijd voor ogen moet staan.

Hoe meer ervaring we hebben, hoe meer gelegenheden we hebben om ons te realiseren dat ieder mens wel een paar verbazingwekkende eigenschappen heeft, hoe beschadigd deze mens ons misschien ook voorkomt. Ieder mens heeft een bepaald aspect waarmee we kunnen werken en heeft bepaalde eigenschappen die waardevol voor anderen zijn. En onze aanwezigheid, hoe lang of kort die ook moge zijn, kan juist die bijdrage zijn die die persoon nodig heeft.

Er is inderdaad een verborgen leven dat trilt in elk atoom, een verborgen licht, dat schijnt in ieder wezen ...

Een groeiende bewustwording van het waardevolle van ieder mens kan ons net even een beetje geduldiger maken, als we bij een heel vervelend mens zijn, bij hen die maar niet over hun problemen heen kunnen komen, bij de oudere mens die dezelfde verhalen eindeloos herhaalt. Dat groeiend bewustzijn kan de deuren van het hart zo wijd openen, dat niemand buiten gesloten wordt. Daaruit kunnen we een

glimp opvangen van het feit, dat er inderdaad een verborgen leven is dat trilt in elk atoom, dat er een verborgen licht is, dat schijnt in ieder wezen en dat er een verborgen liefde is die in Eenheid niet alleen diegenen omvat die aantrekkelijk, dankbaar en aangenaam zijn, maar ook diegenen die onaantrekkelijk, irritant en bemoeizuchtig zijn.

Rachel Naomi Remen (*'In dienst van het leven'* Noetic Sciences Review, lente 1996) maakt een onderscheid tussen opknappen, helpen en dienen. 'Opknappen' zegt zij, 'is een soort oordeel.' Iemand 'opknappen' is een mens eerder zien als gebroken dan als onvervreemdbaar heel en volmaakt. 'Helpen', zegt zij, 'is gebaseerd op ongelijkheid.' 'Helpen' is zijn eigen kracht gebruiken in plaats van de mindere kracht van hen die geholpen worden en dit vermindert op die manier onbedoeld hun eigenwaarde, waardoor zij zich aan de ander verplicht voelen. 'Dienen' aan de andere kant, 'is wederzijds.' 'Wij dienen niet met onze kracht, we dienen met onszelf.' Remen zegt: 'Waar helpen een ervaring van kracht uitbeeldt, is iemand laten opknappen een ervaring van beheersing en bekwaamheid. Dienen aan de andere kant, is het ervaren van een mysterie, van overgave en ontzag ... Dienen berust op de wezenlijke vooronderstelling dat de aard van het leven heilig is ... Wanneer je helpt, beschouw je het leven als iets wat zwak is; wanneer je iemand laat opknappen, zie je het leven als iets wat gebroken is; wanneer je dient, zie je het leven als heel.'

Tot zo ver hebben we 'de oneindigheid in ieder van ons om te geven', waarover Sri Ram schreef, bekeken. Zijn stelling heeft echter nog een tweede deel: 'We moeten de manier ontdekken, waarop we kunnen geven.' Die ontdekking komt voort uit het zich bewust worden van onze eenheid met al het andere leven. Als wij ons bewust worden van onze eenheid met anderen, dan beginnen wij krachten aan te boren die bijna magisch lijken, om te troosten, te beschermen, te helen, te verheffen en te transformeren. Wat brengt dit bewustworden van eenheid tot stand?

Ervaringen komen in ons leven soms zo maar in een flits uit de lucht vallen en roepen een bewustzijn van eenheid op, maar vaker ontstaat het bewustzijn van eenheid zonder dat we het merken. Het is een proces dat begint met de impuls de hand uit te strekken, om anderen bij te staan in gevaar of moeilijkheden. Wanneer we zien dat iemand op het punt staat om flauw te vallen, dan steken we onze armen automatisch uit. Wanneer een kind van zijn fiets valt, stoppen we en tillen hem op. Wanneer we horen dat een buurman of vrouw ziek is, dan leggen we de telefoon met één hand neer, terwijl de andere hand al naar de soeppan grijpt.

Onze impuls om anderen te dienen, ontstaat niet door een verlangen om op te vallen, maar door een onderliggende verwantschap, een drang tot eenheid. Cynici zeggen misschien dat we sociale dieren zijn en dat onze drang om open te staan naar de ander en deze te helpen een soort kudde-instinct is, een daad van collectief zelfbehoud. Zo is in feite onze evolutionaire reis waarschijnlijk begonnen, maar het is niet de essentie van het instinct om de ander de hand te bieden. Wij lijden aan een gevoel van onze eigen afgescheidenheid, hetgeen ons in staat stelt om de pijn van geïsoleerd zijn in anderen te herkennen. Dit maakt dat we zorg hebben voor anderen.

In zijn boek *'Hoe kan ik helpen?'*, vertelt Ram Dass over iemand met een bijzonder inzicht in onze onderliggende verwantschap met andere mensen. We zouden het verhaal kunnen noemen: 'Christus in al zijn verontrustende vermommingen.' Een vrouw spreekt:

In de vroege stadia van de kanker van mijn vader, vond ik het erg moeilijk om te weten hoe ik het best kon helpen. Ik woonde duizend kilometer verder weg en wilde hem graag bezoeken. Het was moeilijk om hem zo achteruit te zien gaan, nog moeilijker was, dat ik me zo onhandig voelde, ik wist niet wat ik moest doen, ik wist niet wat ik moest zeggen.

Tegen het einde werd ik gebeld om ineens te komen. Hij zakte steeds weg. Ik ging direct van het vliegveld naar het ziekenhuis en toen

direct naar de kamer waar hij naar toe was gebracht.

Toen ik binnenkwam, zag ik dat ik me vergist had. Daar lag een heel, heel oude man, bleek en zonder haar, mager en hij snakte naar adem, hij lag heel diep te slapen en het leek als of hij bijna dood was. Dus draaide ik me om, om de kamer van mijn vader te vinden. Toen verstijfde ik. Plotseling realiseerde ik me 'Mijn God, dat is hem wèl!' Ik had mijn eigen vader niet herkend! Het was het meest schokkende moment van mijn leven.

Gelukkig sliep hij. Het enige wat ik kon doen was naast hem zitten en proberen om dat beeld voorbij te laten gaan, voordat hij wakker werd en mijn geschoktheid zag. Ik moest door hem heen kijken en iets anders vinden dan deze verbazingwekkende aanblik van een vader die ik lichamelijk gezien nauwelijks herkende.

... en er is een verborgen liefde die in Eenheid niet alleen diegenen omvat die aantrekkelijk, dankbaar en aangenaam zijn, maar ook diegenen die onaantrekkelijk, irritant en bemoeizuchtig zijn.

Tegen de tijd dat hij wakker werd, was dat al een beetje gelukt. Maar we voelden ons nog behoorlijk ongemakkelijk bij elkaar. Er was nog steeds dat gevoel van afstand. We konden het allebei voelen. Het was erg pijnlijk. We waren allebei niet op ons gemak, er was onregelmatig oogcontact.

Een paar dagen later kwam ik zijn kamer binnen en trof hem weer slapend aan. Weer zo moeilijk om naar te kijken. Ik ging maar zitten en keek weer eens. Plotseling kwam deze gedachte bij me op, woorden van Moeder Teresa toen zij de leprozen waar zij voor zorgde beschreef als: 'Christus in al zijn verontrustende vermommingen.'

Ik had nooit enige echte relatie met Christus gehad en ik kan niet zeggen, dat ik die op dat moment had. Maar wat bij me op kwam, was een gevoel voor mijn vader's identiteit als ... van een kind van God. Dat was wie

hij werkelijk was, achter de 'verontrustende vermomming.' En ik voelde dat dat ook mijn eigen identiteit was. Ik voelde een grote verbondenheid met hem die in niets leek op wat ik gevoeld had als vader en dochter.

Op dat moment werd hij wakker en keek me aan en zei: 'Hallo'. En ik keek hem aan en zei: 'Hallo'.

Gedurende de resterende maanden van zijn leven waren we volledig in vrede en op ons gemak met elkaar. Geen zelfbewustzijn meer. Geen onverwerkte zaken. Gewoonlijk scheen ik precies te weten wat er nodig was. Ik kon hem eten geven, hem scheren, hem baden, hem overeind houden om zijn kussen op te schudden – al die heel intieme dingen die me daarvoor zo zwaar vielen.

In zekere zin was dit mijn vaders laatste geschenk aan mij: de kans om de gemeenschappelijke geestelijke identiteit die wij beiden deelden te zien; de kans om te zien hoe veel die mogelijk maakt aan liefde en zorg. En ik voel dat ik daar nu een beroep op kan doen, bij wie dan ook.

Misschien is de moedigste en meest radicale stap die we kunnen nemen om ons on-eindige vermogen om te geven vrij te maken: de bereidheid onze eigen twijfels, noden en weerstanden onder ogen te zien – onze innerlijke barrières om ons instinctief willen zorgen tot uitdrukking te brengen. Wij kunnen naar specifieke situaties kijken zoals die aan het begin van dit artikel: wanneer we snel een blik op ons horloge werpen, terwijl iemand als maar doorra-telt, wanneer we ons als volwassen baby-sitters beginnen te voelen voor vrienden met eindeloze problemen, wanneer we ons gestrest voelen door de druk van verantwoordelijkheden, wanneer we zo uitgeput zijn door het zorgen voor iemand met een terminale ziekte, dat we ons afvragen hoe veel langer we daar nog mee door kunnen blijven gaan.

We moeten bekennen, dat we gevoelens van schuld hebben, van zorg, ongemak, teleurstelling en kwetsbaarheid. We moeten ook bereid zijn om naar de diepere angsten achter deze spontane reacties te kijken – naar de angst om onze beheersing te

verliezen, om overrompeld te worden, om overmand te worden door verdriet en tenslotte de angst om niet meer te bestaan. Dit is de kern van theosofische dienstbaarheid en de meest zekere manier om ons hart te openen voor het vermogen dat zij heeft om overvloedig, grenzeloos te geven.

Wat betekent het om achter onze spontane reacties te kijken? Wanneer we ongeduldig worden met iemand die al maar dóórpraat over zijn problemen, zijn we misschien niet ongeduldig omdat we het druk hebben en zij alleen maar met zichzelf bezig zijn, maar ook omdat ons onbewuste denken zegt: 'En ik dan en mijn problemen? Wie geeft er iets om mijn problemen?' Ons ongeduld kan in feite een onderdrukte schreeuw om liefde zijn. Wanneer we het steeds weer uitstellen om een bedlegerige en eenzame vriend op te zoeken, is dit misschien niet alleen omdat het moeilijk is om ons verdriet over hem te verbergen en om een gesprek met hem aan te gaan, maar misschien worden we in de grond wel geconfronteerd met het angst-aanjagende schrikbeeld van ons eigen verlies aan controle, onze eigen potentiële hulpeloosheid en vooral onze eigen verlatenheid.

Hoe beïnvloedt de dreiging van gebrokenheid, van het overstelpt zijn en ondergedompeld zijn door verdriet door wat we om ons heen zien, hoe beïnvloedt ons geven? Het zou kunnen betekenen, dat we op oesters lijken, die zich openen en net zo veel pijn (als ze aankunnen) binnenlaten en dan dichtklappen. We helpen op maandag en vrijdagmiddag; daarna komen we thuis en sluiten onze voordeur.

We laten misschien een vriend vallen die kanker in het laatste stadium heeft, of een vriendin die net een kind verloren heeft, niet alleen omdat we niet weten welke woorden we moeten gebruiken om haar te troosten, maar omdat er diepe en beangstigende vragen naar boven komen. Onze filosofie over het leven die zo logisch, zo mooi en zo bevredigend is in metafysische zin en die ons een gevoel van veiligheid en optimisme geeft, wordt aangevallen en on-

dermijnd door ideeën van onrechtvaardigheid en absurditeit.

Alles wat we doen is gebaseerd op gemengde motieven. Oprechte sympathie kan vergezeld gaan van een behoefte om verveling, eenzaamheid of gevoelens van nutteloosheid te vermijden. Het helpen van anderen kan ons een goed geweten geven, onze zelfwaardering verhogen, ons een zekere mate van gezag geven. Maar nogmaals, wat ligt er onder zulke motieven? Onder die oppervlakkige motieven, en deze voedend, kan er een angst voor de verschrikkelijke innerlijke leegte liggen.

Het in ogeschouw nemen van de diepere motieven die ten grondslag liggen aan veel van het gedrag van de mens, zou niet ons enthousiasme om anderen te dienen mogen ondermijnen. Wij houden ons niet bezig met het geselen van onszelf. Wij oordelen niet. Een overdreven zorg m.b.t. de motieven die een rol kunnen spelen, kan onze spontaniteit en vreugde wegemen. Als we wachten tot ons motief volmaakt is, raken we verlamd. Maar juist het herhaaldelijk waarnemen, het laag na laag

afpellen en dit opmerken, is het proces dat de grenzen tussen de anderen en ons opheft, totdat we de eenheid verwerklijken. Tenslotte blijft er niet langer een gevoel van 'helper' en 'geholpene' over. We helpen meer door wie we zijn dan door wat we doen.

Dienen is eigenlijk een reis waardoor we ontwaken. We weten dat we een oneindig innerlijk vermogen hebben om te geven en dat ieder mens vervolmaakt kan worden. We kunnen met durf en vreugde het pad van dienst bewandelen. En zonder vrees naar de diepere donkere lagen van onze psyche kijken en zachtjes onze handen uitstrekken om dat bijzondere stille centrum in ons aan te raken. Als de overtuiging van onze eenheid sterk is en het zicht daarop helder blijft, zal het altijd bij ons blijven, zodat alleen nog mededogen ons hart vervult.

Uit: The Theosophist, september 2005
Vertaling: EKB

Ik geloof, dat wij allen, individuele mensen, die in
deze oceaan van de geest leven, het zelfde zijn
als elk ander, met de sterkst mogelijke
onderliggende band.

Een druppel die zich afscheidt, droogt snel op en
iedere mens die gelooft, dat hij afgescheiden is
van de anderen wordt op dezelfde manier
vernietigd.

Mahatma Gandhi

Het leven is een offer

– Carin Citroen

Aangezien het grondbeginsel van de Theosofische Vereniging aangeeft dat alle leven één is, hebben we vaak over ongelijkheid in de wereld gesproken en geschreven en geprobeerd de aandacht van onze lezers te vestigen op de wijder wordende kloof tussen arm en rijk; de verschrikkelijke oorlogen, de schandelijke behandeling en afslachting van dieren. Maar tot nu toe hebben we niet veel geschreven over de toestand van planten en bomen, misschien wel omdat hun kreet niet hoorbaar is voor onze oren. We hebben weinig of geen aandacht voor hun gevoeligheid en lijden gehad.

Carin Citroen is secretaris van de internationale president, zij houdt van dieren en planten.

Daarom zou het een welkome en noodzakelijke verandering zijn onze aandacht te richten op deze prachtige levensvormen, die zo vaak gedachteloos vernietigd worden. Zij schijnen alleen maar in de aandacht te staan wanneer er geldwaarde aan hen als product gekoppeld wordt, een bos bloemen als verjaardagscadeau, een bloemenkrans als teken van eer of een krans voor een lijk, bloemen die op tentoonstellingen of in goed ontworpen parken getoond worden, terwijl bomen voornamelijk gewaardeerd worden vanwege hun fruit of hout.

De geneticus Luther Burbank die ongeveer 100 jaar geleden leefde, hield van zijn planten en sprak voortdurend met hen en hij vertelde hun dat hij probeerde vele nieuwe en verbeterde soorten te telen en dat zij niet bang voor hem hoefden te zijn.

Toen op 18 april 1906 een enorme aardbeving San Francisco verwoestte en Santa Rosa reduceerde tot een massa vlammen, stonden de overweldigde bewoners van die stad versteld toen zij merkten dat er niet één glasplaat van Burbank's enorm grote broeikas, die niet ver van het centrum van de stad lag, zelfs maar gebarsten was. Burbank zelf was minder verbaasd. Hoewel hij er voor waakte het onderwerp direct in het openbaar ter sprake te brengen, vermoedde hij dat zijn spreken met de natuurkrachten en dus

met de Cosmos, de reden geweest zou kunnen zijn dat zijn broeikas beschermd werd.

Burbank zei, in zijn correspondentie met Manly P. Hall, dat hij er niet zeker van was dat de struiken en bloemen zijn woorden verstonden, maar hij was er van overtuigd, dat zij hem door de een of andere telepathie konden begrijpen. Bovendien legde hij aan de heer Hall uit, dat hij bij zijn experimenteren de planten in vertrouwen nam, hij vroeg hun of zij hem wilden helpen en verzekerde hun, dat hij een hoge achting en genegenheid voor hun kleine levens had. Wat volgt is een uittreksel van een lezing die Burbank hield, waarin we duidelijk een weerklank kunnen vinden van de waarnemingen die door mevrouw Blavatsky gedaan zijn en het advies dat door haar gegeven is.

Bij het bestuderen van één van de universele en eeuwige wetten van de natuur, of deze nu betrekking heeft op het leven, de groei, structuur en bewegingen van een enorm grote planeet, het kleinste plantje, of van de psychologische bewegingen van de hersenen van de mens, zijn er enige voorwaarden nodig voordat wij een van de 'vertolkers' van de Natuur kunnen worden of enig waardevol werk voor de wereld kunnen scheppen. Vooropgezette ideeën, dogma's en alle persoonlijke vooroordelen en vooringenomenheid moeten terzijde worden gelegd. Luister geduldig, rustig en eerbiedig naar de lessen die Moeder Natuur één voor één moet onderwijzen. Zij werpt licht op dat wat daarvoor een mysterie was, opdat ieder die dat wil, zal kunnen zien en weten. Zij deelt haar waarheden alleen mee aan diegenen die passief en ontvankelijk zijn. Wanneer wij deze waarheden aanvaarden zoals zij hen voorstelt, waar deze ons ook naar toe mogen leiden, dan hebben wij het hele universum in harmonie tot onze beschikking. Eindelijk heeft de mens een solide basis voor de wetenschap gevonden, aangezien hij ontdekt heeft dat hij een deel is van het universum, dat in vorm eeuwig veranderlijk en in substantie eeuwig onveranderlijk is.

Burbank zou het volkomen eens zijn geweest met wat Fechner zei:

'... we zitten in een donkere en koude wereld als we de innerlijke ogen van onze geest niet openen voor de innerlijke vlam van de Natuur.'

Wij schijnen die geest verloren te hebben van kijken naar de natuurrijken met gevoelige kinderlijke verbazing, waarbij we de schoonheid ervan helemaal in ons opnemen en genieten van de kleuren enz. Wij zijn ongevoelig geworden, omdat we vaak blasé zijn en de deur sluiten voor de innerlijke vlam van liefhebbende zorg en opoffering van de Natuur. Ja, opoffering! Een interessant voorval dat helemaal aan het begin van de jaren 1900 plaats vond, werd verteld door een Cherokee indiaan, een lid van de bekende stam die vroeger een groot gedeelte van het zuidelijk deel van de Verenigde Staten bewoonde.

De Amerikaanse indianen lieten hun kinderen vrij rondzwerfen in de bossen, zodat zij hun broeders en zusters onder de planten en bomen konden leren kennen. Veel van deze kinderen vonden in de bossen een speciale plek waartoe zij zich bijzonder aangetrokken voelden en die de rest van hun leven gewoonlijk hun favoriete en geheime plek bleef. Zo gebeurde het dat een van de leden van de stam zijn geheime en heilige plek in een groep prachtige statige oude eiken vond. Later, als volwassene, had hij, toen hij eens onder de eiken uitrustte het gevoel dat zijn drie boomvrienden ongelukkig waren. Om de reden daarvan te ontdekken, maakte hij er een gewoonte van de bomengroep regelmatig te bezoeken. Was het alleen maar een voorbijgaande spanning of iets ernstiger? Tot zijn spijt nam hun ongelukkig zijn dag na dag in een alarmerend tempo toe. Op zoek naar hulp sprak hij erover met de leden van zijn stam en ontdekte hij dat heel langzaam maar zeker een aantal wagens die door ezels werden getrokken de heuvel opkwamen in de richting van het eikengroepje.

Zij waren op pad gestuurd om alle eiken die op de top van de heuvel stonden om te hakken. De leden van de stam groeven de

hele weg die naar de heuvel leidde open, zodat de karren en de ezels in de mulle aarde wegzonken, waardoor ze nog langzamer vooruit kwamen. Maar uiteindelijk bereikten zij toch de heuveltop en de eerste wagen stopte even onder de eerste eik. En wat gebeurde er toen? De eerste eik, een reus van een boom, viel om, verpletterde de kar en doodde de twee ezels. Iedereen was met stomheid geslagen, omdat de boom volkomen gezond was. De wagenmenners gingen terug, want ze weigerden de andere bomen aan te raken en beschouwden het als een slecht voorteken, terwijl de Cherokee indianen begrepen dat die specifieke eik zich opgeofferd had om de andere te redden.

Alleen een diepgaande interesse en een lange voorbereidende oefening kan het vermogen ontsluiten om alles waar we maar in geïnteresseerd zijn, te horen, te zien, te begrijpen of te ervaren.

Wanneer een mens van af zijn kindertijd zo dicht bij de natuur leeft, wordt er een sterke band tussen hem en het rijk van planten en bomen gevormd, iets wat wij, zoals al eerder is gezegd, door onze z.g. mentale emancipatie verloren hebben.

In *The Esoteric Writings of H.P. Blavatsky* (p. 416) lezen we:

‘De hersenen voeden zich en leven en groeien net zo als een vampier dat doet, ten koste van hun geestelijke ouder (Daarom) hebben zij niet het vermogen om de stem van God te onderscheiden (of, zou je kunnen zeggen: de stem van de Natuur)

Het verlies van een nauw contact met de Natuur is erg jammer, omdat er nog veel dingen zijn waar we weinig van af weten. We weten echter wel dat bomen elkaar kunnen waarschuwen wanneer er een besmettelijke ziekte rondwaart die hen (soms zelfs met fataal gevolg) kan aantasten. Een paar jaar geleden was er een ziekte die de

Neem-bomen in delen van India aantastte en zelfs hier op dit terrein (het grondgebied van de T.S. in Adyar). De bladeren van de buitenste takken werden eerst geel en na een tijdje brak de hele tak af. Maar gelukkig hebben ze zich van hun ziekte hersteld. Langzaam maar zeker – in het plantenrijk ontwikkelen de dingen zich gewoonlijk langzaam – waren er steeds minder bladeren die geel werden, totdat zij uiteindelijk weer tot hun normale gezondheidstoestand terugkeerden. Hoe brengen zij het nieuws van hun ziekte over naar andere bomen? Gewoon door een gasachtige substantie, die wij niet kunnen ruiken, af te scheiden die door de wind naar andere bomen wordt overgebracht. Bomen van dezelfde soort hebben dan de tijd om zich voor te bereiden op de vijand, door in hun sap de antistof te mengen die zij nodig hebben. Dit betekent dat bomen sociale schepsels zijn, aangezien zij kennelijk niet alleen met hun eigen welzijn bezig zijn, maar ook met dat van hun soortgenoten. Soms lukt het hun niet. Eens werden de prachtige Nederlandse iepen in Amerika aangevallen door een virus en hoeveel moeite men ook deed, zelfs met behulp van botanische experts, zij stierven allemaal. Je vraagt je af of dit hun karma was, of dat het tijd was voor deze specifieke botanische soort om teruggetrokken te worden uit Amerika.

Beroemde bouwers van muziekinstrumenten zoals Stradivarius en Gardini zochten en vonden het juiste soort hout voor het bouwen van hun violen en andere instrumenten. Steeds wanneer er een hevige storm kwam, gingen deze handwerkslieden naar de bossen, legden hun oor tegen de bomen en luisterden geconcentreerd naar het geluid dat de bomen, die door de storm geteisterd werden, maakten. Jij en ik zullen misschien wel nooit te weten komen wat het was waar ze naar luisterden om de boom van hun keuze eruit te pikken; de meesten van ons zouden zelfs nooit het verschil horen tussen de ene boom die door de storm bewogen werd en een andere. Zoals met alle activiteiten kan alleen een diepgaande interesse

en een lange voorbereidende oefening het vermogen ontsluiten om alles waar we maar in geïnteresseerd zijn, te horen, te zien, te begrijpen of te ervaren. Het woord 'interesse' komt van het Latijnse werkwoord *interesse* hetgeen betekent dat iemand door zijn 'gretigheid', geduld en vastbeslotenheid om over een bepaald onderwerp te leren, in dat bepaalde onderwerp naar binnen wordt getrokken. Belangstelling kan natuurlijk een zelfzuchtig doel hebben. Daarom moet men, als men serieuze belangstelling voor de natuur nastreeft, een zuiver doel voor ogen hebben; en alle vooraf bedachte ideeën, dogma's, persoonlijke vooroordelen en zelfzucht laten varen.

Het leven wordt opgebouwd door het offer van het individu aan het geheel. Iedere cel in het levend lichaam moet zich opofferen voor de volmaaktheid van het geheel; anders zullen ziekte en dood de les afdwingen.

In *Klein is mooi* zegt E.F. Schumacher:

Economie als levensfilosofie is een dodelijke ziekte, omdat oneindige groei niet past in een eindige wereld. Dat economie niet de filosofie van het leven zou moeten zijn is door alle grote leraren aan de mensheid verteld; dat het dit niet kan zijn is vandaag de dag heel duidelijk. Als men de dodelijke ziekte meer gedetailleerd zou willen beschrijven, zou men kunnen zeggen dat het op een verslaving lijkt, zoals aan alcohol of drugs. Het doet er niet zo veel toe of deze verslaving verschijnt in een meer egoïstische of altruïstische vorm, of zij haar bevrediging alleen op een grove materialistische manier zoekt of ook op een artistieke, beschaafde of wetenschappelijk verfijnde manier. Vergif is vergif, zelfs als het in zilverpapier verpakt is ... Als de spirituele ontwikkeling, de ontwikkeling van de innerlijke mens, wordt verwaarloosd, dan past zelfzucht, net als kapitalisme, beter bij zijn gerichtheid dan een systeem van liefde voor de medemens.

Uit: *Theosophist*, juni 2004
Vertaling: EKB

Het universum wordt van binnen naar buiten geleid.
Zo boven, zo beneden; zo in de hemel, zo op aarde;
en de mens, de microkosmos en de miniatuur van de
macrokosmos, is de levende getuige van deze Universele
Wet en van de wijze van zijn activiteit.

H.P. Blavatsky

Karel de Bazel, theosofisch architect

Karel de Bazel was een van de belangrijkste architecten van de Nederlandse theosofische beweging.

Zijn laatste creatie, de Nederlandsche Handel-Maatschappij in Amsterdam wordt momenteel verbouwd om het Gemeentearchief te kunnen huisvesten.

Op de vraag 'Wie is dat?' zou elke theosoof bij Karel de Bazel moeten antwoorden: dat is een van de belangrijkste architecten van de Nederlandse theosofische beweging geweest. Karel de Bazel (1869-1923) staat op dit moment in de belangstelling, omdat zijn laatste creatie, de Nederlandsche Handel-Maatschappij aan de Vijzelstraat in Amsterdam, verbouwd wordt om het Gemeentearchief te kunnen huisvesten. De verbouwing heeft nogal wat voeten in aarde, dus het is de vraag of de verhuizing in oktober 2006 te verwachten valt. Deze datum is gekozen, omdat het dan precies 80 jaar geleden is dat het gebouw officieel in gebruik werd genomen. De Bazel heeft dit niet meer meegemaakt. Hij overleed op 28 november 1923 aan een hartstilstand in de trein van het Gooi naar Amsterdam.

De verbouwing is niet alleen lastig omdat eerdere aanpassingen en restauraties ongedaan moeten worden gemaakt en het gebouw meer dan 35 kilometer archief moet gaan bevatten, maar ook omdat er in feite weinig over het gebouw bekend is. Dat wil zeggen: over de intenties van De Bazel bij het ontwerpen van

het gebouw. Het archief en de Rijksdienst voor de Monumentenzorg zijn met elkaar in strijd verwickeld over onder meer het openen van de gevel op straatniveau, om het gebouw toegankelijker te laten ogen. Maar welke argumenten moeten beide partijen aandragen voor hun voor of tegen, wanneer De Bazels eigen ideeën daarover niet bekend zijn? Of zijn die wel bekend, maar worden ze niet gezien? Wie De Bazels kunst en architectuur wil begrijpen, moet allereerst zijn theosofische levensovertuiging in ogenschouw nemen. Want hoewel vele kunstenaars en architecten in De Bazels tijd lid zijn geweest van de Theosofische Vereniging, zijn er weinigen te vinden die zo overtuigd vanuit de theosofie hebben gedacht en gewerkt. En vanuit de gemengde vrijmetselarij, moet daaraan worden toegevoegd, want hij was al vroeg lid van Le Droit Humain en bleef dat ook zijn hele leven. Een speciale opdracht voor hem was dan ook de bouw van het complex in Den Haag in opdracht van de Theosofia Stichting in 1915, dat zowel het Haags theosofisch centrum moest worden, maar ook een tempel van de ge-

Het complex in Den Haag, De Ruyterstraat.

W i e w a s . . .

De Nederlandsche Handel-Maatschappij aan de Vijzelstraat in Amsterdam

mengde vrijmetselarij en de rozenkruiserij omvatte.

De Bazel was in 1894 lid van de Theosofische Vereniging geworden. Na omzwervingen in anarchistische en socialistische kringen vond hij zijn ware spirituele thuis hier. Samen met enkele andere kunstenaars, onder wie zijn toenmalige nauwe vriend Mathieu Lauweriks, richtte hij in 1896

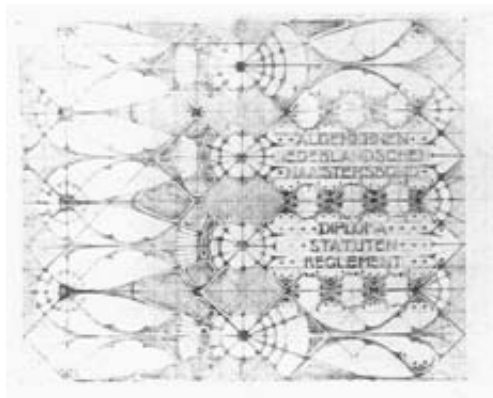
de Vahâna-loge op naast de Amsterdamse loge. Deze Vahâna-loge trok tot 1904 uitsluitend kunstenaars en hun familie aan. Tussen 1897 en 1904 gaven zij een theosofische ontwerpcursus voor een nieuwe aanstormende generatie kunstnijveren en architecten. Een paar honderd mensen moeten deze cursus hebben gevolgd en de invloed van deze cursus is tot zeker in de jaren twintig te merken. In de cursus werd het 'ontwerpen op systeem' geleerd. Kunst van ware schoonheid, zo leerde men, was altijd op kosmisch-geometrische figuren als vierkanten, cirkels en driehoeken gebaseerd.

De Bazel heeft zich zijn hele leven lang consequent aan dit uitgangspunt gehouden. Geen ontwerp kwam van zijn tafel of uit zijn ontwerp bureau, of er lag een schijnbaar eenvoudig, maar in realiteit zeer *sophisticated* toepassing van een kosmisch systeem aan ten grondslag. Daarbij was De Bazel een begenadigd ambachtsman. Hij was zijn loopbaan als eenvoudig timmerman begonnen en ook dat vak

liet hij nooit meer los. Zijn materiaalbehandeling, vooral die van zijn interieurkunst, was zo verfijnd en gedetailleerd, dat geen van zijn collega's ook maar bij hem in de buurt is gekomen. De Bazel combineerde dus Stof met Geest, in meerdere betekenissen van het woord.

Ook al werd De Bazel maar 55 jaar, hij heeft op de Nederlandse cultuur een onuitwisbare indruk achtergelaten. Niet alleen door een indrukwekkend oeuvre, variërend van een inktpot of een glas tot een monumentaal gebouw, maar ook door zijn bezonnen, vergeestelijkte persoonlijkheid, die het ideaal altijd boven de al te menselijke beperkingen en conflicten stelde. Hij was de belichaming van de 'priester-kunstenaar', die weliswaar aan stof was gebonden, net als zijn kunst, maar die zijn leven volkomen in dienst had gesteld van het streven naar een betere samenleving. De kunst was zijn roeping, zijn theosoof-zijn gaf daar de enige juiste invulling aan.

Marty Bax,
kunsthistorica

Theosofie Wereldwijd

Workshop van de landen uit het Noorden

Behalve de internationale voorzitter Radha Burnier waren voor het weekend van 15 tot 17 juli 2005 de vertegenwoordigers van Zweden, Noorwegen, IJsland, Estland en Finland uitgenodigd. Onder de deelnemers waren zowel de voorzitters van de Finse, Zweedse en IJslandse Afdeling aanwezig, als de voorzitter van Noorwegen, die dit weekend organiseerde, en verschillende andere actieve en ervaren werkers. Radha Burnier opende de bijeenkomst en vroeg wat er zowel gezamenlijk als individueel gedaan kan worden om nieuw leven in het werk van de Vereniging in de wat zwakkere gebieden te brengen. De afgevaardigden brachten in het kort naar voren wat zij deden en waar de moeilijkheden lagen. Naar aanleiding daarvan werden een aantal suggesties gedaan m.b.t. nieuwe initiatieven. Een paar mensen boden aan om lezingen te geven in andere landen. Er werd besloten meer contact met elkaar te onderhouden d.m.v. bezoeken, lezingen, emailberichten enz.

IJsland zal informatie geven over de programma's die het meest aanspreken en in Estland gaat men de eigen leden aanmoedigen om lezingen te houden en niet al te zeer afhankelijk te zijn van Finland. Iedere deelnemer bood aan om wel iets te doen, de workshop maakte de aanwezigen er van bewust dat zij met iets gezamenlijks bezig waren. Verder werd afgesproken niet alleen meer over filosofische vraagstukken te praten maar d.m.v. gezamenlijke programma's de samenwerking met elkaar te bevorderen.

(Verkorte weergave uit *The Theosophist* – november 2005)

De 70^e verjaardag van Z.H. de Dalai Lama

De internationale voorzitter mevrouw Radha Burnier nam in New Delhi (India) deel aan een conferentie over 'wereldvrede door universele verantwoordelijkheid', die op 6 en 7 november 2005 gehouden werd i.v.m. de 70^e verjaardag van de Dalai Lama. Deze verjaardag wordt in de loop van dit jaar op verschillende

manieren herdacht. Onder de deelnemers waren professoren, geleerden, filantropen en een groep theosofen. Het belang van de essentiële boeddhistische leringen, in het bijzonder de boodschap van mededogen en universele verantwoordelijkheid die door de Dalai Lama aan de wereld gegeven wordt, werd gepresenteerd en besproken. De eerste rede werd gehouden door de heer L.M. Singhvi, gewezen Hoge Commissaris van India in Engeland en de laatste rede werd uitgesproken door de heer T.N. Chaturvedi, Gouverneur van de staat Karnataka. Beide sprekers zijn al jaren geïnteresseerd in geestelijke leringen. Mevrouw Burnier sprak op de slotbijeenkomst over "Zelfverantwoordelijkheid als basis voor universele verantwoordelijkheid." Professor Samdhong Rinpoche, Minister President van de Tibetaanse regering in ballingschap en lid van de Theosofische Vereniging en de Krishnamurti Stichting, was de bezielende geest achter de gebeurtenissen.

(Verkorte weergave uit *The Theosophist* – december 2005)

De in deze rubriek gerecenseerde boeken zijn voor uitleen beschikbaar in de Theosofische Bibliotheek te Amsterdam.

'De Grote Transformatie', Het begin van onze religieuze tradities, door Karen Armstrong, Uitgeverij De Bezige Bij 2005, ISBN 9023419057, €23,50

De Bezige Bij organiseerde de wereldpresentatie van dit boek in de bovenzaal van het Felix Meritis gebouw in Amsterdam. In haar inleiding op "De Grote Transformatie" gaf Karen Armstrong aan dat ze het boek geschreven heeft om aan te geven dat terrorisme eigenlijk niet veel te maken heeft met religie. Religie wordt er door bezoedeld. Ze tracht dat te verduidelijken door in te gaan op de historische ontwikkeling van de religies door de eeuwen heen. Als uitgangspunt neemt ze de "Achse der Wereldgeschiedenis" (Nederlands: de Spiltijd van de wereldgeschiedenis) waarvan de filosoof Karl Jaspers uitging. Deze grote periode in dat wat wel de spirituele archeologie wordt ge-

noemd werd door Jaspers aangegeven tussen 800 tot 200 v.C. De Spiltijd wordt gezien als een tijd waarin de grote religies ongeveer tegelijkertijd (Jaspers) tot stand kwamen in verschillende delen van de wereld. Armstrong ziet grotere tijdsverschillen en plaatst de Spiltijd tussen 900 en 200 v.C. De religies ontstonden vanuit dezelfde achtergrond van altruïsme met als stelregel: "Wat jij niet wilt dat u geschiedt, doe het ook een ander niet", de gouden regel van het Confucianisme. Karen Armstrong onderzoekt de grote wereldtradities waar de mensheid zich nog steeds op verlaat in vier verschillende gebieden tijdens de Spiltijd: het confucianisme en taoïsme in China, het hindoeïsme en boeddhisme in India, het monotheïsme in Israël en het filosofisch rationalisme in Griekenland. De Spiltijd was de periode van de Boeddha, Socrates, Confucius en Jeremia, van de mystici van de Upanishads, van Mencius en Euripides. In de Spiltijd bereidden geniale spirituele en filosofische denkers de weg naar een volkomen nieuw soort menselijke ervaring. De ervaring van transformatie. De transformatie die werd aangegeven door de Tao, door de Boeddha, de Upanishads en door de Kenosis hebben wij nog niet begrepen. We zijn blijven hangen in de angsten van de Middeleeuwen, zoals in de doodsangst, nog steeds aanwezig in de Islam en het Christendom. Tijdens de Spiltijd ontdekten men de verinnerlijkte en directe kennis van het goed geordende leven dat ge-

richt is op het goddelijke. De ervaring van het lijden moest leiden tot het erkennen van het lijden van de ander.

In tien hoofdstukken behandelt Armstrong telkens de vier gebieden voor, na en tijdens de Spiltijd. Ze begint in 1600 v.C. in hoofdstuk 1 en eindigt in 220 v.C. in hoofdstuk 9. De hele religieuze geschiedenis vanaf de bloedige mensenoffers om de vele goden te behagen via het gaan inzien van de spirituele kant van het begrip Kenosis, het ontmantelen van zelfzuchtigheid, naar het waarnemen van het 'Alles is een'. Diep gaat Armstrong in op de ervaringen van de volken in de vier genoemde gebieden die leiden tot begrippen als lijden, empathie en zorg voor iedereen. Dat levert een boek op van 484 pagina's, zonder de uitgebreide documentatie in de Noten, de bibliografie en de woordenlijst. In het laatste hoofdstuk 10 getiteld: 'De weg voorwaarts' geeft Armstrong aan dat 'de Spiltijd zich afspeelde tegen een decor van op-roer, volksverhuizingen en militaire veroveringen en omschreven kan worden als een interregnum tussen twee tijdperken waarin een machtig imperium heerst, een pauze van vrijheid, een diepe ademhaling die het helderste inzicht oplevert'. (Jaspers, *Vom Ursprung und Ziel der Geschichte*). Tegen het einde van de tweede eeuw voor Christus was de wereld weer in evenwicht en stond men voor de opgave om een spirituele vorm te vinden die recht kon doen aan de nieuwe politieke eenwording in de rijken die na de Spiltijd werden

gesticht. Zo ontstond het christendom als een van de vele bewegingen die in de eerste eeuw op zoek waren naar een nieuwe manier van joods-zijn. Het draaide om het leven en de dood van een gebedsgezener uit Galilea, die rond het jaar 30 werd gekruisigd door de Romeinen. Paulus maakte halverwege de eerste eeuw het christendom tot een niet-joods geloof. Hij bezat het universele 'onmeetbare'-wereldbeeld van de Spiltijd. De laatste bloei van de Spiltijd vond plaats in de zevende eeuw, in Arabië toen de profeet Mohammed het volk van Hijaz de koran bracht. De koran herhaalde de boodschap die ooit was gegeven aan Adam, de vader van de mensheid. De Spiltijd-wijzen hadden het loslaten van zelfzucht en de geesteshouding van mededogen hoog in hun vaandel. Ze concentreerden zich op het overstijgen van hebzucht, egoïsme, haat en geweld. We moeten daarom religieuze doctrines niet overboord zetten, maar zoeken naar hun spirituele kern. Een religieuze stelling is nooit domweg een feit, het is een actieprogramma. Daarom raadt Armstrong ons aan om ten eerste aan zelfkritiek te doen en ten tweede het voorbeeld te volgen van de wijzen uit de Spiltijd en praktisch en doelgericht in actie te komen. De Spiltijd-wijzen werden geconfronteerd met agressie in hun eigen tradities, maar probeerden dan hun religie een nieuwe koers te geven. Dit is de koers van wat in Theosofie wel regeneratie wordt genoemd. Kennis dient

zich pas aan na een intellectuele kenosis, het leegmaken van het denken, als we beseffen dat we niets weten en als de geest gezuiverd is van alle vooroordelen. Als religie licht moet brengen in onze versplinterde wereld, dan moeten we op zoek gaan naar het verloren hart, de geest van mededogen die de spil vormt van al onze religieuze tradities.

Alhoewel men de moed moet opbrengen om de 484 pagina's door te werken is dit boek een waardevolle aanvulling op de studie van Theosofie, vooral omdat het de historische kant belicht van deel 2: Anthropogenesis van *De Geheime Leer*, de worsteling van het vijfde wortelras.

F.v.l.

'Jainisme' een introductie, door Rudi Jansma. Ankh Hermes 2005. ISBN 90 202 8356 1 €17,50

De Jains zijn misschien bij de theosofen bekend door Annie Besant's boek *The Seven Great Religions* (TPH Adyar). Zij geeft daarin aan dat het Jainisme veel ouder is dan het Boeddhisme, maar dat beide religies voortkomen uit het oude Hindoeïsme. Rudi Jansma's boek gaat helemaal over het Jainisme en hij geeft ons een beeld van de Jains nu.

In het voorwoord en in het eerste hoofdstuk legt de schrijver uit wie de Jains zijn. Zij vormen een kleine groep die zich buiten India nauwelijks heeft verspreid. Er bestaat dan ook weinig literatuur over het Jainisme. Jansma schrijft dat men hen door hun geweldloze

en bescheiden levenshouding vooral in de zogenaamde 'schone beroepen' vindt, zoals in de eerlijke handel en in de dienstverlenende en intellectuele sector. Hoewel ze wel betrokken kunnen raken bij oorlog voeren, vechten zij niet uit agressie of uit economische hebzucht, maar alleen als verdedigers van religie en land. Binnen het militaire apparaat fungeren zij als vredestichters en voorkomers van erger. Want geweldloosheid, ahimsa, is de grondtoon van het Jainisme. Door een interpretatieverschil binnen de religie zijn er twee sekten ontstaan: de digambara's, de 'met de wind bekleeden' maken zich zo los van aardse bezittingen en bindingen dat ze ook geen kleding dragen. In de uiterste consequentie geldt dat alleen voor mannelijke monniken. En als tweede sekte de svetambara's, de 'in het wit gekleden'. Zij dragen zuiver witte katoenen gewaden. Vrouwen hebben bij hen dezelfde mogelijkheden als mannen. Maar bij de digambara's moeten vrouwen eerst in een mannelijk lichaam incarneren om het pad van

B o e k & p e r i o d i e k

emancipatie te kunnen gaan. Dat pad houdt de veredeling van de ziel in, wat neerkomt op een onbelemmerde doorstraling van de nobele kwaliteiten van de ziel, zoals onbeperkte kennis en wijsheid, mededogen en liefde. De leringen van het Jainisme zijn wetenschappelijk en filosofisch van aard. De devotie is gericht op het in praktijk brengen van hun zuivere ethiek, zoals bij Raja Yoga. Daardoor staan de Jains hoog aangeschreven en bekleden zij vaak hoge posten in het parlement van India. Ook hun architectuur en kunst zijn zeer verfijnd. De beelden van hun geestelijke leraren lijken op boeddhabeelden maar zij hebben hun ogen open om hun toewijding aan het wel en wee van alle levende wezens aan te tonen. De geloften van de Jains gaan niet alleen over het niet doden van onschuldige wezens, maar ook

over niet aanvallen en geen agressie steunen, de wereldvrede bevorderen en geloof in de eenheid van de mensheid, dus geen discriminatie maar tolerantie; geen schade berokkenen of bedrog plegen; het voorkomen van milieuvervuiling. Jansma gaat ook in op de geschiedenis en de grote ouderdom van het Jainisme. Hij wijdt een hoofdstuk aan ahimsa, geweldloosheid, de centrale leer van de Jains. Karma en reïncarnatie worden behandeld en de kosmologie van het Jainisme met bijbehorende schema's. In hoofdstuk 8 beschrijft Jansma een ontmoeting met een vrouwelijke Jain-professor die archeologisch onderzoek doet in hun pelgrimsoorden. Met haar bezoekt hij een Jain-gemeenschap. Het bezoek wordt uitvoerig beschreven en de beschrijving geeft een helder beeld van het reilen en zeilen

van deze bijzondere mensen en van hun ethische opvatting over leven en dood. In de laatste hoofdstukken komen het geestelijk pad van de Jains en hun benadering van kunst en archeologie uitgebreid aan bod.

Voor theosofen die bezig zijn met onderzoekende studie is er herkenning in hun filosofie, kosmologie en in de vegetarische levenswijze, maar er valt ook veel te ontdekken, omdat Jansma een zeer diepgaande studie heeft gemaakt van de filosofische achtergronden en de manier waarop deze beleefd worden. Er zijn acht pagina's met zelfgemaakte foto's toegevoegd en het boek heeft een notenlijst en een register. Voor lezers is het een 'geleefd' boek en het enthousiasme van de schrijver maakt het boeiend. Een aanrader.

F.v.l.

*Als alles gezegd is over het universum,
als de gehele wereld op basis van wetenschappelijke kennis
is omgevormd tot een hiërarchische structuur
van steeds grotere systemen,
blijven we toch achter met een diep gevoel van mysterie.*

Chaudhuri

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Verslag "Dag voor nieuwe leden" te Amsterdam

Elke twee jaar wordt er een dag voor nieuwe leden georganiseerd op het hoofdkantoor te Amsterdam. Dit keer kwamen 12 nieuwe leden zich laten informeren.

Om 10.45 uur ontvingen de voorzitter Wies Kuiper en de vice-voorzitter Johan van der Poll de nieuwe leden met een hartelijke welkom. Hierna volgde door Wies een uitleg hoe de Theosofische Vereniging Nederland en de wereldwijde Theosofische Vereniging functioneert.

Het doel van de vereniging is om een verandering tot stand te brengen in het denken van de mens. Verder ging zij in op de specifieke taak van de verschillende stichtingen, PCM, O&O, Proklos en het ITC, die samenwerken in het Theosofisch Landschap. Ook de verschillende organen, bibliotheek, boekhandel, uitgeverij, redactie Theosofia en website kwamen aan de orde. Bij navraag bleken de maandelijks toegezonden brieven voor nieuwe leden als positief te worden ervaren.

Vervolgens vertelde Johan iets over het lidmaatschap van de vereniging en hoe dit in de praktijk van het leven zou moeten functioneren. De vereniging kent namelijk twee uitgangspunten: Broederschap, die uitdrukking geeft aan de verbondenheid van onszelf met al wat bestaat, zowel in de uiterlijke als innerlijke wereld en vrijheid van denken. Beide begrippen zijn met elkaar verbonden en uiten zich in respect voor de ander en het niet denken in afgescheidenheid. De vereniging adviseert haar leden zelf op zoek te gaan naar Waarheid.

Er zijn soms mensen die vinden dat alles Theosofie is en dat de vereniging voor eigen doeleinden gebruikt kan worden in plaats van dat men zich verdiept in de doeleinden van de vereniging. Aangehaald werd de uitspraak waarin gesteld wordt: "Theosofie is alles, maar niet alles is Theosofie". Het leven van een Theosoof zou dan ook gekenmerkt moeten zijn door een streven naar een groei in bewustzijn door het beoefenen van altruïsme. Hierna volgde een levendige discussie.

Agenda Nederland

april 2006

8 Studiegroep Mahatma brieven

mei 2006

13 Algemene Ledenvergadering te Amsterdam
20 Studiegroep Geheime Leer

juni 2006

3 Studiegroep Mahatma brieven
15-21 School of the Wisdom te Naarden, spreker: mw. Trân-Thi-Kim-Diêu
"Examining Mahayana Buddhism and Jiddu Krishnamurti's teaching: A theosophical exploration into Insight and the nature of Emptiness."

juli 2006

7 t/m 9 Zomerschool te Naarden: "De Mahatma Brieven", spreker: de int. presidente mw. Radha Burnier

november 2006

11 ledendag te Naarden, thema: "Leven en sterven"

Agenda buitenland

maart 2006

24-25 Brussel: seminar o.l.v. Trân-Thi-Kim-Diêu

Voor nadere inlichtingen over genoemde activiteiten kunt u contact opnemen met de T.V.N.: 020-6765672.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Na de lunchpauze werd de groep in tweeën gedeeld. Om de beurt werden de groepjes rondgeleid en uitgebreid voor- gelicht over de bibliotheek door de bibliothecaris Renger Dijkstra. Guido Haas gaf een toelichting over het functioneren van de uitgeverij en Theosofische boekhandel. Elk nieuw lid kreeg vervolgens van hem het boekje *Theosofie* geschreven door Ruud Jansen. Op beide onderdelen van dit programma werd enthousiast gereageerd met gezegden: "We hebben nooit geweten dat hier zoveel boeken aanwezig zijn. We moeten zeker meer tijd hier besteden en terug komen".

Na de theepauze konden er nog vragen gesteld worden, waar druk gebruik van werd gemaakt. Al met al was het een gezellige, maar bovenal nuttige dag waar veel werd gesproken en tevreden op terug kan worden gekeken.

Om 15.30 uur werd de dag door Wies besloten met het uitspreken van Mantram van Eenheid.

Johan van der Poll
Wies Kuiper

Zomerschool van de Nederlandse afdeling, 7 t/m 9 juli 2006, onderwerp: De Brieven van de Meesters

Van vrijdag 7 tot en met zondag 9 juli 2006 vindt in Naarden de zomerschool van de TVN plaats, met bovengenoemd thema.

We zijn bijzonder verheugd dat de internationale presi-

dente, mevrouw Radha Burnier, ondanks haar drukke reischema tijd heeft kunnen inruimen voor deze zomerschool. Zij zal op al deze dagen een inleiding verzorgen. De spreektaal is Engels; voor vertaling zal worden gezorgd.

De president zal de volgende onderwerpen belichten:

1. De twee werelden - de wereld van maya (de menselijke wereld) en de wereld van licht (van de meesters)
2. De vereisten (voorwaarden) om diepere kennis te kunnen verwerven
3. Wat de Meesters hoopten dat de Theosophical Society zou bereiken.

Op de vrijdagavond zal een dia-presentatie gegeven worden rond de Mahatma Brieven.

Op zaterdagavond zal er Zuid-Indiase muziek ten gehore gebracht worden op de bamboe dwarsfluit.

Wij nodigen u van harte uit om deze zonder twijfel bijzondere bijeenkomsten bij te wonen, dus houd deze dagen vrij in uw agenda! Het volledige programma wordt meege- stuurd in *Theosofia* 3.

Literatuur:

De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett (Theosophical University Press)

The Mahatma Letters to A.P. Sinnett, in Chronological Sequence (Theosophical Publishing House), beide verkrijgbaar bij onze boekhandel en bij de boekentafel in Naarden)

ADYAR

GENERAL COUNCIL

Op zondag 25-12-2005 was de vergadering van de General Council van de Theosophical Society (TS). Hier wordt jaarlijks de stand van zaken van de verschillende secties doorge- nomen. Dit keer werd ook ge- sproken over het aantal leden en loges dat een afdeling moet hebben om officieel een sectie te kunnen worden. Er werden raadsleden herbenoemd. Voor zover nu bekend zal het wereldcongres plaatsvinden in Italië in het jaar 2010.

Deze vergadering vond weer plaats op "het dak", de veranda waar destijds ge- sprekken plaatsvonden met de Meesters. Aan de muur hangt hier de tekst "Work for Adyar, The Masters' Home" en in de muur zijn drie driehoekige gedenkplaten gemetseld: "H. P. Blavatsky lived here 19-12-1882 till 31-03-1885", "H.S. Olcott lived here 1885-1907", "Annie Besant lived here 1907-1933". De internationale presidente, Radha Burnier, vertelde dat zij als kind Annie Besant nog heeft meegemaakt terwijl zij op deze plek mensen ontving op de theepartijtjes die zij regel- matig gaf. Ook herinnerde zij zich de crematie van Annie Besant nog heel scherp, in The Garden of Remembrance op dit terrein, met de enorme hoeveelheid mensen. Velen klommen in de bomen om e.e.a. te kunnen zien. Annie Besant was beroemd in India, zeer actief op velerlei gebied, onder andere bij Vrijdenkers,

V e r e n i g i n g s n i e u w s

TS, de gemengde Vrijmetselarij, Theosophical Order of Service, de socialistische vrijheidsbeweging in India en ze was voorzitter van het Nationale Congres van India.

HET TERREIN VAN DE TS IN ADYAR

Er waren in 2005 veel schoonmaakactiviteiten op het terrein noodzakelijk na de tsunami van december 2004 en ten gevolge van de enorme regenval van de laatste tijd (er is in 125 jaar nog nooit zoveel regen gevallen). Hierdoor heeft de beplanting veel te lijden. Er is extra bewaking aangesteld i.v.m. de diefstal van sandelhoutbomen (voor de cosmetische industrie).

DE 130^e INTERNATIONALE CONVENTIE

Deze conventie, met Radha Burnier nu gedurende 25 jaar als Internationaal President, had als thema "Are We Alive to the Truths of Theosophy" (moeilijk te vertalen: staan we open voor de waarheden die theosofie brengt, maar misschien ook: in hoeverre leiden we een theosofisch leven?).

Er waren bij deze conventie meer dan 1150 afgevaardigden uit India en vanuit de hele wereld. Men begon zoals ieder jaar met de gebeden van alle religies en daarna de Aanroep tot Eenheid, "O, verborgen leven, trillend in elk atoom ...".

Daarna begon de president met verslagen van over de hele wereld en met haar toespraak. De meeste inleidingen zullen in de loop van de tijd in *The Theosophist* verschijnen en enkele zullen ook voor *Theo-*

sofia vertaald worden. In de bibliotheek van de TVN in Amsterdam kunnen de "Daily Bulletins" met Engelse samenvattingen geleend worden. Van de workshops is de verslaggeving hieronder wat uitgebreider (omdat dit verder niet in artikelvorm zal verschijnen), maar verder zal hieronder worden volstaan met citaten uit de lezingen, om bijvoorbeeld eens diepgaand over na te denken.

OPENINGSREDE RADHA BURNIER, INTERNATIONAAL PRESIDENT

De TS is er om in de mens de eigen hogere en ware natuur wakker te roepen en zo een nieuwe tijd, "a new age", van universele broederschap en een diep bewustzijn van werkelijke waarden naar voren te brengen. Hoewel de term "New Age" vaak gebruikt wordt, is er over het algemeen weinig benul van het belang van die diepgaande verandering in het menselijk bewustzijn. Alleen dit kan namelijk de toestand in de wereld veranderen en kan het mogelijk maken dat het denken van het individu overstraald wordt met het licht van liefde en wijsheid.

Het menselijk brein heeft de weliswaar noodzakelijke, maar onbewuste wil om "lichaam en ziel bij elkaar te houden" omgezet in gewetenloze ambitie, in het vergaren van materiële zaken, het egoïstisch nastreven van een hoge levensstandaard zonder te delen met anderen, in competitie, agressie, oorlog, misbruik en vernietiging van de aarde.

Als wij openstaan voor de eerste nobele waarheid van

Meester Boeddha, de waarheid van lijden, dan kan dit het begin zijn van een omkering.

Bij theosofie gaat het niet om theoretische of intellectuele concepten: het gaat om waarheden over de natuurwetten, over het leven zelf. Als wij het concept van universele broederschap werkelijk zouden toepassen op alles wat leeft, dan zouden de miljoenen mensen die minder bedeed zijn het beter krijgen, evenals, onder andere, de dieren.

BESANT-LEZING DOOR DR. ASGHAR ALI ENGINEER:

Een Soefi-weg naar wereldvrede.

C. Jinarajadasa (president TS) stelde in 1947 de zogenaamde "Besant-lezing" in, ter ere van de 100^e sterfdag van Annie Besant. Deze lezingen staan in het teken van waarden die de wereld nodig heeft om vrede, welzijn en goedheid naar voren te brengen.

De Islam wordt geassocieerd met geweld en terrorisme, door stereotiepe verslagen in het wereldnieuws over een klein aantal terroristische groepen onder de Moslims. Islam heeft diepe inzichten in spirituele en mystieke aspecten van het leven, in de vorm van de Koran en de hadith (= de woorden, daden en levenshouding van de profeet Mohammed). In de harde omstandigheden van het overleven in de woestijn werd geweld echter een deel van het bestaan, wat in principe geenszins de boodschap van Islam is. Er ontstond enerzijds een wereldlijke, wettelijke Islam en anderzijds de zogenaamde Soefi-

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Islam, net zoals andere religies eveneens meerdere stromingen onder hun paraplu hebben. Soefi- Islam benadrukt spiritualiteit als zijnde het tegengestelde van de intellectuele benadering van de theologische en juridische Islam. Daarnaast verschilt het diepgaand van de politieke Islam, omdat het lust en macht verafschuwt. Soefi's verschillen in die zin van christelijke en andere mystici, dat ze geheel in de wereld staan en er geen afstand van doen: ze trouwen, hebben kinderen, leven en worstelen in deze wereld, maar ze jagen geen materiële zaken na. Volgens hen vindt de ware "Jihad", of de "Heilige Oorlog" zoals de heilige profeet het noemt, van binnen plaats: een gevecht tegen de eigen begeerte naar meer en meer. Deze ongecontroleerde begeerte veroorzaakt namelijk geweld en bloedvergieten: terwijl de mens zich materieel verrijkt, verarmt hij op het spirituele terrein. Soefi- Islam toont een groot respect voor alle geloofsrichtingen en verafschuwt religieus dogmatisme. Omdat men zich richt op de spirituele ontwikkeling, houdt men zich verre van allerlei twistpunten. Intellectueel redeneren over tegenstellingen is immers een obstakel op het pad naar wijsheid. Over Rabi'ah Basari, een vrouwelijke Soefi- heilige in Irak, wordt wel verteld dat zij eens liep met een emmer water in de ene en een brandende fakkel in de andere hand. Toen men haar naar de reden hiervoor vroeg, zei ze: "Ik wil het vuur van de hel doven met dit water en ik

wil het paradijs in brand steken met deze fakkel, zodat niemand Allah zal vereren uit angst voor de hel of uit verlangen naar het paradijs. Liefde en liefde alleen moet de werkelijke drijfveer zijn." Een hart is slechts een handvol stof als het niet gevuld wordt met liefde. Sulh-l-kul, totale vrede en vrede met allen; Islam kan een grote bron van inspiratie zijn voor ieder die de boodschap van vrede en harmonie wil verspreiden. In haar dankwoord zei de president dat de Soefi-weg in feite het pad van wijsheid is, het pad van theosofie.

*LEZING THEOSOFIE-
WETENSCHAP, R.D. NELSON:
Capturing Global Consciousness
(vrij vertaald: Een greep op
wereld- bewustzijn)*
Zie ook
<http://noosphere.princeton.edu>

Dr. Nelson werkt mee aan "The Global Consciousness Project, The Presence of Mind in the Physical World" van Princeton University USA, opgestart in 1998.

Het onderzoek heeft als doel om bewijzen te verzamelen en studie te maken van het bereik van menselijk bewustzijn in de fysieke wereld. Op meer dan 65 plaatsen, verspreid over de gehele aardbol, zijn sensoren, meetinstrumenten geplaatst die, voor zover ik begreep, als een soort Electro Encephalogram (EEG) voortdurend stroomimpulsen opvangen. De hypothese is dat er significante afwijkingen zullen zijn in het gebruikelijke patroon bij gebeurtenissen die

gelijktijdig het denken van grote groepen mensen bezig houden. In het klein is dit bijvoorbeeld merkbaar bij concerten en kerkdiensten, als de aandacht van iedereen op hetzelfde gericht wordt en men diep betrokken is. Op wereldschaal was dit b.v. ook het geval bij de dood van Rabin, de begraving van Lady Di, bij natuurrampen, zoals de tsunami van vorig jaar en de aanslag op de Twin Towers op 11/9 (hierbij gaven de meet- instrumenten ook enkele uren vóór de gebeurtenissen een opvallend patroon aan).

Mogelijk kan dit onderzoek een bijdrage leveren tot inzichten over de aard van het menselijk denkvermogen, ook als weldadig creatieve kracht.

*OPENBARE LEZING DOOR
NICHOLAS GOODRICK-
CLARKE: Western Esotericism
(Westerse Esoterie)*

De inleider werkt aan de Universiteit van Exeter in de UK en gaf een bijzonder uitgebreid algemeen historisch overzicht van de culturele invloeden tussen Oost en West. Hij tipte hierbij eveneens de theosofische beweging aan. Wat ondergetekende persoonlijk betreft had het overzicht niet zo uitputtend hoeven te zijn, maar hadden er enkele onderdelen uitgelicht kunnen worden om diepgaander te behandelen. Natuurlijk spreken bepaalde filosofische stromingen bijvoorbeeld de doorsnee-westerling meer aan, maar zou je überhaupt kunnen spreken over esoterie uit oost, west, zuid of noord, gezien het feit dat alles voortkomt uit het

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Ene, uit die ene bron van eeuwige wijsheid?

DR. J. ALGEO: *Theosophical Truth is a Many-Splendored Thing (Theosofische Waarheid is iets met vele schitterende aspecten)*

Alles wat we zijn en doen is, zo veronderstelt men, enerzijds het gevolg van omgeving, "Nurture", opvoeding, conditionering en, anderzijds, van erfelijkheid "Nature", DNA. In de *Bhagavad Gita* 13,1 wordt dit "Het Veld" genoemd. Er is echter nog een factor werkzaam, namelijk "De Kenner van het veld", het Atman of Ene Zelf. Dit is de derde waarheid die vermeld wordt in Mabel Collins' *De idylle van de Witte Lotus*: "Ieder mens is zijn eigen absolute wetgever". Waarheid is als licht, in het volledige spectrum. Onze ogen kunnen slechts een klein gedeelte van allerlei straling waarnemen, en dan alleen nog als dit valt op een voorwerp. Voorwerpen die al het licht absorberen, lijken donker. We denken misschien dat een appel rood is, maar dat is precies de kleur die hij weerkaatst en dus NIET is. Deze analogie gaat ook op voor de Waarheid. Deze is immanent overal aanwezig, maar wij zien er alleen een klein gedeelte van, door de bovengenoemde filters in onze lichamen van omgeving, erfelijkheid en het Ene Zelf. Het witte licht van de waarheid omvat alle mogelijke kleuren en voegt deze samen in een schittering die de schoonheid van een pauwenstaart verte boven gaat.

MARY ANDERSON: *het binnengaan van de tuin die theosofie heet*

Stel je twee pilaren voor als hoekstenen of fundamenten en daar bovenop een sluitsteen. De pilaren zijn broederschap enerzijds en vrijheid van denken anderzijds. Bovenop die pilaren prijkt de sluitsteen van de Theosophical Society. Samen vormt dit de toegangspoort naar de tuin van theosofie (hoewel er zeker meerdere zijn). Zo'n tuin kom je binnen met een hart vol liefde en een vrij en open denkvermogen. De twee pilaren moeten echter goed in balans zijn, in een levend en flexibel evenwicht: kunnen we in vol respect met anderen van mening verschillen en toch elkaars broeder zijn? Vrijheid van denken houdt een actieve houding in, niet het maar domweg aanvaarden van alles wat iedereen naar voren brengt, wat verleidelijk is voor een lui denkvermogen. Stel dat wij de planten in die tuin van theosofie zijn. Dan voeden we ons lichaam met de materie van de aarde; onze emoties met het water; ons denken met de lucht en boven alles het zonlicht van de geest. Maar we zullen onderhoud moeten plegen door onszelf te voorzien van alleen puur voedsel, pure gevoelens, pure gedachten en van een rotsvast gewaar zijn van wie we zijn in ons diepste innerlijk. Het leiden van een theosofisch leven kan worden gezien als de primaire theosofie. Dit komt als eerste. In feite is juist dit voorbeeld voor anderen vaak de aanleiding om zich aan te sluiten bij de TS. Maar we kun-

nen de planten in de tuin ook beschouwen als de theosofische leringen, als secundaire theosofie. Alleen door toepassing van deze leringen met ons hele wezen, dus een benadering die niet alleen van het denkvermogen komt, verandert ons leven: "Leef het leven en je komt tot de wijsheid". De theosofische leringen zou je kunnen zien als de zaden; de theosofische levenswijze als het tot bloei komen, in volle schoonheid. De vruchten kunnen weer anderen voeden en wederom als zaad dienen.

EDI BILIMORIA: *Het dartbord van waarheid*

Geen enkele vereniging richt zich zo op het universele als de TS: het ontdekken van Waarheid en het naleven hiervan. De vereniging is breed georiënteerd (2^e doeleinde: het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap), maar de vrijheid van denken die zij propageert houdt niet in dat maar elke lering zal worden geaccepteerd. Het Hoger Zelf is het doel, zoals het middelpunt of "bullseye" van een dartbord, dat vanaf vele kanten benaderd kan worden. We moeten oppassen voor de valkuil van vooroordeel en fundamentalisme dat een open denken geheel blokkeert. Het opvallende van bekende personen als Beethoven en Napoleon is dat Beethoven zijn ego volledig in dienst stelde van het spiritueel- goddelijke en Napoleon niet. (Dit gegeven werkte Edi nog nader uit in de bijzondere boeiende lezing "Beethoven en de eenzame triomf

V e r e n i g i n g s n i e u w s

over spiritueel lijden” die hij na de conventie hield voor de Adyar Lodge.)

RADHA BURNIER: *Zichzelf ontdekken*

Iedereen denkt zichzelf te kennen, met biografische gegevens en al, maar wat weten we eigenlijk over onszelf? We weten hoe we er uitzien, zijn soms trots op ons uiterlijk, maar we weten niet hoe ons lichaam functioneert en nemen geen maatregelen als dit degeneert. We weten iets over onze emoties van plezier, van pijn, van verlangen en van allerlei tegenstrijdigheden daarin. Er zijn onderbewuste gevoelens, motieven en aangeboren neigingen in onze psyche. Als we die allemaal zouden doorgronden hadden psychiaters en analisten geen werk meer! We menen ons bewust te zijn van onze gedachten en van de denkprocessen, maar misschien moeten we meer gaan observeren en minder gaan oordelen. We zien de tekortkomingen van anderen zo snel, maar hebben niet veel zin om bij onszelf naar binnen te kijken. Toch is dit belangrijk, want als we onszelf begrijpen, snappen we waarom de samenleving zo in elkaar zit. Daarnaast kan een verkeerd idee van onszelf lijden en disbalans veroorzaken. Het werk van zelf-observatie is niet zonder gevaar in verband met dat uit balans raken. Als we oprecht naar de schoonheid en complexiteit kijken van het leven rondom ons en zien hoe het menselijk denkvermogen werkt in onze naasten, in plaats van verdiept

te zijn in egocentrisch gedrag, dan zouden we opgetild kunnen worden naar het steeds groter wordende bewustzijn van dat wonderlijke, onmetelijke mysterie dat “leven” wordt genoemd.

P. KRISHNA: *Het lerende denkvermogen*

Theosofie is de zoektocht naar wijsheid. Hiervoor is een creatief lerend denkvermogen nodig, onderscheidingsvermogen van wat waar en onwaar is. Het gaat hierbij niet om de vaardigheid van geheugenfuncties die we gewoonlijk gebruiken als we bijvoorbeeld iets uit ons hoofd leren. Het menselijk brein is ik-gericht en leert niet, maar put uit herinneringen van datgene waaraan we gehecht zijn. Er is echter een proces dat dit denkvermogen overstijgt en dat in staat is tot direct inzicht (wat daarna dan deels beschreven kan worden middels het denkvermogen van het brein). Wij hebben de capaciteit om vrij van onze conditioneringen en vrij van ons denken te observeren. We moeten open blijven staan en nooit zeker zijn van bepaalde meningen, maar onszelf vragen blijven stellen. We leven met zoveel illusies en beschouwen dingen als waar en belangrijk die dat helemaal niet zijn. Kijk bij boosheid niet naar buiten, maar naar binnen: “Waar komt deze boosheid in mij vandaan?” We praten over broederschap, maar ondertussen is er veel onrecht in de wereld: in India mag men niet buiten zijn kaste vrouwen. Er wordt gediscrimineerd en oorlog gevoerd op allerlei terrein, vooral op gods-

dienstig terrein. In discussies, bijvoorbeeld over het geloof, is het belangrijk te beseffen dat niemand “gelijk” heeft, want dit draagt bij aan verdeeldheid en conflict. We zouden zo nederig moeten zijn om met vraagtekens te durven leven en eerlijk te zeggen: “Dit is wat ik denk, maar ik weet het niet, want ik heb de absolute waarheid niet”.

LINDA OLIVEIRA: *de fijne kunst van zelf-verantwoordelijkheid*

Als we de totale verantwoording voor onze handelingen zouden dragen, dan zouden we ons niet ergeren over ons karma of over de verschillende omstandigheden waarin we tijdens ons leven terecht kunnen komen. Mahatma Gandhi zei eens: Ik heb drie vijanden: Het Britse rijk, de mensen van India en Gandhi. We moeten alert zijn op het verschil tussen het intellectueel kennen van zogenaamde theosofische leringen en het overbrengen hiervan op en het integreren hiervan met ons hele wezen. Het hoger zelf is tegelijkertijd individueel als ook universeel. Concreete tips: wees eerlijk in financiële zaken; geef je vergisningen toe; wees hoffelijk; wees ethisch; neem zelf de volle verantwoording voor je handelingen en geef nooit een ander de schuld.

PEDRO OLIVEIRA: *de drievoudige aard van theosofie*
Aangaande theosofie werd het gezegde aangehaald van de wijze die direct naar de maan kijkt (naar de absolute waarheid) en de dwaas die zich be-

zig houdt met de vinger die in die richting wijst (naar de relatieve waarheid).

Theosofie heeft een lichaam van literatuur, zowel geschreven door theosofen, als afkomstig uit belangrijke bronnen als *Bhagavad Gita*, *Upanishaden*, *Dhammapada*, *Tao-Te- Ching*, de Evangelien, geschriften van Plato enz. De ziel van theosofie is altruïsme, de grote verzaking van het zelf. De geest van theosofie wordt onder andere uitgedrukt in mystieke teksten als *De Stem van de Stilte*.

SYMPOSIUM: Een werkelijk religieus leven

- Tran-Thi-Kim-Dieu belichtte dat deze titel impliceert dat sommige religieuze levens kenmerkend niet werkelijk religieus zijn. Er is een verschil tussen "spiritueel" (gericht op hogere niveaus, met weinig aandacht voor het materiële) en "religieus" (in de theosofische betekenis van het woord: verbonden of één met het goddelijke). Een werkelijk religieus leven is noodzakelijkerwijs ook een spiritueel leven. Dit houdt in: 1. afstemming op universele ethiek; 2. aspiratie en ontvankelijkheid jegens het heelmakende of heilige; 3. een overschrijden van tijd, één met het eeuwige; 4. realisatie en praktische toepassing. Omdat wij leven in relatie met de medemens, moet een en ander ook gedeeld worden met de ander.

- R.G. Bhadbhade gaf aan dat priesters zowel door hun kleding als ook door het leven dat ze leiden herkenbaar zijn en dat religieuze instellingen geld en materiële vergoedingen

ontvangen. Ondanks de devotie van miljoenen mensen bestaat er nog steeds geweld, corruptie en ellende in de wereld. Toen de Boeddha onderwees dat haat niet door haat verdwijnt, maar alleen door liefde, was dit een wetenschappelijke constatering van de zichtbare en onzichtbare wetten van het universum (zie C. Jinarajadasa, *The Reign of Law*). J. Krishnamurti sprak over het religieuze denkvermogen en bedoelde daar een revolutionair denken mee dat uitstijgt boven egoïsme en oude vormen, dat in volledige vrijheid het heilige ontdekt en dat Liefde is.

- P. Krishna lichtte toe hoe een religieuze stroming een instituut wordt, namelijk als volgelingen een heiligdom bouwen, rituelen en voorschriften invoeren. Als men iets niet zelf ervaart is men geneigd om eenvoudigweg concepten over te nemen van de ander en zo te geloven. Zodra men hieraan gehecht raakt veroorzaakt dit afgescheidenheid van andersdenkenden. Presidenten kunnen zelfs gewelddadig worden uit naam van de kerk ... Daarnaast kunnen verschillende meningen over interpretatie van de leer weer leiden tot afscheidingen. Waarom hechten we toch zo'n enorm belang aan godsdiensten? Een werkelijk religieus leven betekent het beëindigen van alle verdeeldheid en gehechtheid. Als we al die afscheidingen achterwege konden laten, zouden we broederschap ervaren.

WORKSHOP: Het benaderen van nieuwe leden
Met Dr. C.V.K. Maithreya (India) als voorzitter, vond er een gedachtewisseling plaats tussen afgevaardigden uit Italië, Israël, Portugal en India. Hieronder enkele gezichtspunten. Begroet elke nieuwe bezoeker persoonlijk, met een open denkvermogen, eenvoudig en vriendelijk, beantwoord de vragen op het niveau van de vragensteller. Probeer niemand te "bekeren", benadruk de vrijheid van denken: iedereen mag denken en geloven wat hij wil. Sommige mensen voelen zich meer aangetrokken door werk voor de Theosophical Order of Service, Schoonheid zonder Wreedheid, Sociale Liefdadigheid (Social Welfare), Weldadigheid voor Dieren (Animal Welfare) of door een rituele benadering. Licht bij iedere bijeenkomst waarbij niet-leden aanwezig zijn in het welkomstwoord even kort toe dat de TS een wereldwijde vereniging is, in 1875 gesticht met de hulp van Meesters (experts in esoterische filosofie), door H.P. Blavatsky en H.S. Olcott en anderen (korte levensbeschrijving). Licht kort de drie doeleinden toe (broederschap, vergelijkende studie en onderzoek van de onverklaarde wetten in de natuur) en de gouden draad in deze diep-spirituele leringen, namelijk dat de mens zich kan oprichten naar zijn hogere natuur. Leg uit dat de TS niet een of andere New Age-groep is. De TS is niet bedoeld voor de ontwikkeling van paranormale gaven. Wees in dit verband glashelder over de doeleinden

V e r e n i g i n g s n i e u w s

van de TS en nodig mensen zonodig uit om zich dan maar liever aan te sluiten bij een ANDERE vereniging. Of een (be)zoeker lid wordt of niet is van ondergeschikt belang. Door de drie doeleinden te onderschrijven kan men lid worden, maar een nieuw lid zou zich na een tijdje eveneens moeten richten op het doorgeven van het goede aan anderen: studie, meditatie en dienstbaarheid. Nieuwe leden kunnen één ding zeker verwachten: werk! en niet zozeer hapklare brokken om hun persoonlijke problemen op te lossen. De stichters van de TS moesten al hun invloed aanwenden om oprechte, broederlijke gevoelens onder de leden te bewerkstelligen en egoïsme, dogmatisch geloof en fanatisme te bestrijden.

Het is belangrijk om de attitude van broederschap door te geven bij de bijeenkomsten. Stuur GRATIS informatie-materiaal en boeken naar instellingen en andere plaatsen. Het gaat bij theosofie niet om intellectueel gebabbel, het gaat om te leren om alert gewaar te zijn, "ken uzelf" en "heb uw naaste lief zoals uzelf", om de eenheid van leven te ervaren.

WORKSHOP: *De studie van theosofie*

Met Colin Price (UK) als voorzitter, vond er een gedachte-wisseling plaats tussen drie afgevaardigden uit India en Paul Zwollo uit Nederland.

Er kan geen definitie zijn van theosofie: hoe zou je het onuitsprekelijke in woorden moeten vatten, de kennis die leidt tot Theo Sofia (volgens A.

Sanat "wijsheid zoals de goden die bezitten" ER). Goddelijke wijsheid kan niet onderwezen worden. Als er aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt kan er misschien iets in iemands bewustzijn aan de oppervlakte komen en men zal dit geheel op eigen kracht moeten bereiken. Het staat iedereen vrij om te kiezen om dit al of niet te doen. Om te beginnen met de studie van theosofie is het boekje van lanthe Hoskins *Grondslagen van esoterische filosofie* heel bruikbaar; daarnaast de zogenaamde Bowen- brochure *Madame Blavatsky over de studie van theosofie* en de Inleiding en Proloog van *De Geheime Leer* (hierna: GL). De GL op zichzelf is geen theosofie, maar dient als een wegwijzer op het pad tot transformatie. Men vindt de tekst van de GL soms te moeilijk, maar zou kunnen beseffen dat dit in feite een mystiek werk is dat leidt tot zelftransformatie, het gaat om het opwekken van de hogere natuur in de mens. Schema's en diagrammen kunnen handig zijn, maar ze kunnen het denken ook beperken en misleiden. Het is van belang om datgene wat men heeft gelezen goed te overpeinzen en te assimileren. Men studeert soms om verschillende redenen, maar het zou moeten gaan om een verandering van onze houding, van ons denken, want theosofie moet leiden tot zelftransformatie. Het tonen van enthousiasme bij de studie werkt heel aanstekelijk. Bij elke theosofische bijeenkomst of studie moet men goed in de gaten houden dat deze in lijn is

met de doeleinden van de TS, of men, met een grenzeloze liefde, begaan is met het welzijn van allen die in nood en onwetendheid verkeren, of men in broederlijke geest deelt met de ander: theosofie is altruïsme. Zie het goede in de ander en oordeel niet over hem of haar (dit houdt een fundamentele verandering in jezelf in). Studie is geen doel om zichzelf, maar het gaat om het toepassen ervan in het dagelijks leven dat immers één groot leerproces is. Benader theosofische studie niet intellectueel, maar met grote nederigheid, omdat je hier met de Waarheid hebt te maken die heilig is, die je heel kan maken.

WORKSHOP: *Hoe zou onze houding naar buiten moeten zijn?*

Met Dhr. S. Sundaram, de General Secretary van India, als voorzitter sprak een panel met deelnemers uit Brazilië, Oost en Centraal Afrika, India en Zuid Afrika over bovenstaande vraag. Hieronder enkele opmerkingen:

Veel ware theosofen zijn geen lid van deze vereniging! Het gaat om het wijzen op en begripelijk maken van theosofische waarheden, zonder ideeën op te dringen. Hierbij moet de inleider zelf absoluut integer zijn en het onderwerp benaderen vanuit het oogpunt van broederschap. Het is belangrijk theosofische waarden over te brengen, verhoging van het ledental is in principe van minder belang. Een theosofische levenshouding kan theosofische waarden duidelijker weergeven dan een lezing ooit

V e r e n i g i n g s n i e u w s

kan bewerkstelligen. Kinderen kan je respect voor al het leven bijbrengen door geen dieren te doden en te praten over vrede. In India heeft men in dit verband goede ervaringen met jongerenkampen. In sommige landen is de eerste insteek dienstbaarheid voor de Theosofische Orde van Dienst (TOS) en komt de Theosophical Society pas daarna. Het kan zinvol en verfrissend zijn om jongeren de verantwoordelijkheid te geven voor theosofische activiteiten die ze zelf moeten organiseren, omdat de stoffige "oudere garde" in een groep soms geneigd is te willen tonen wat men allemaal al weet. De wereld is op weg naar vernietiging en door te wijzen op het feit dat alles deel uitmaakt van het Ene Leven kan theosofie een blauwdruk bieden voor een harmonieuzer leven, wat de wereld zal beïnvloeden. Theosofie betekent uitleg van de wetten van natuur en kosmos. Beantwoord vragen altijd zo goed mogelijk op het niveau van de vragsteller en probeer de ander nieuwsgierig te maken. Theosofie kan veel angst en bijgeloof wegnemen, want veel kerken zitten vol met mensen die bang zijn voor de dood. De TS is niet opgericht voor een selecte groep, maar om de universele broederschap te benadrukken. Als dat zou worden ingezien, dan zou de wereld er anders uitzien. Tijdens crisis-situaties of rampen slaan de mensen de handen ineen en is er broederschap, waarom moeten we wachten op de volgende ramp? Er is tegenwoordig zoveel afleiding in het

leven van alledag, er is zoveel keus in spirituele groeperingen, al dan niet commercieel, dat het voor mensen moeilijk is om een keuze te maken. Laten we samenwerken en het peil van onze bijeenkomsten hoog houden, laten we elkaar stimuleren in het geven van inleidingen, want dit ontsteekt de vlam van dienstbaarheid in ons.

Met een aanmoediging om deze overwegingen mee te nemen naar de diverse loges en centra (bij deze, ER), want geen enkele poging is vergeefs, TRY!, werd deze workshop besloten.

TENTOONSTELLING IN DE ARCHIEVEN, DE ADYAR LIBRARY, DE KAMERS VAN A. BESANT EN J. KRISHNAMURTI EN HET MUSEUM

Tijdens de conventie worden bovenstaande locaties iedere middag een uur lang opengesteld voor het publiek.

De tentoonstelling in de archieven, samengesteld door Pablo Sender (archivaris in Adyar) en Paul Zwollo, waarbij ondergetekende mocht assisteren, stond geheel in het teken van de 7 Internationale Presidenten van de TS: Henry S. Olcott (1875-1907), Annie Besant (1907-1933), George Arundale (1934-1945), C. Jinarajadasa (1946-1953), N. Sri Ram (1953-1973), John B.S. Coats (1973-1979) en Radha Burnier (vanaf 1980). In de vitrines lagen foto's, boeken, voorwerpen, interessante passages uit de openingstoespraken en een korte beschrijving van hun levensloop. In verband met de jaarlijkse grote

belangstelling hiervoor waren in één van HPB's kasten allerlei interessante voorwerpen tentoongesteld, met name de door HPB naar voren gebrachte voorwerpen, zoals onder meer de beroemde 13e kop en schotel van de picknick te Simla op 3 oktober 1880, de theepot, de suikertang, twee schilderijen en de rozenblaadjes.

In de Adyar Library waren wederom enkele zeer zeldzame stukken tentoongesteld: heilige boeken van allerlei religies en filosofische stromingen (Johan van Manen –zie *Theosofia* 5 van 2005- heeft hier jarenlang gewerkt en heeft meerdere stukken ingebracht).

De kamers van Besant en Krishnamurti, beide heel sober ingericht, zijn elke keer weer een belevenis; je voelt hier als het ware nog hun energie en gedrevenheid voor de TS. In de kamer van Besant wordt tijdens de conventie eveneens de tulband tentoongesteld die Meester M. bij Olcott achterliet als bewijs dat hij hem werkelijk bezocht had. In de kamer van Krishnamurti zitten vaak groepjes mensen op de grond te mediteren.

Leden kunnen na overleg met de voorzitter de internationale conventie in Adyar meemaken die ieder jaar gehouden wordt van 26 t/m 31 december.

Een aanrader, want Adyar als internationaal "hoofdkwartier" is in velerlei opzichten zo'n bijzondere plek ...

Els Rijneker

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Internationale conferentie van de Theosophical Order of Service van 27 - 30 juli 2007. Thema: Het onderzoeken van onze mogelijkheden tot dienstbaarheid

In aansluiting aan de internationale conferentie, gehouden in Adyar op 1 en 2 januari 2005, maakt de TS in Amerika bekend dat zij een tweede conferentie zal houden op haar nationale centrum in Wheaton, Illinois. Leden die de TOS een warm hart toedragen, die actief zijn in een plaatselijke TOS groep en anderen die serieus geïnteresseerd zijn om deel te nemen aan deze werkzaamheden worden van harte uitgenodigd deze conferentie bij te wonen. Vooral landelijk voorzitters van de Theosophische Vereniging zijn welkom.

Allen worden hartelijk uitgenodigd deel te nemen aan de Zomerschool en aan de Con-

ferentie van de TS in Amerika die onmiddellijk vooraf gaat aan de conferentie, van 20 tot 27 juli 2007. Het thema van de Zomerschool zal te maken hebben met de honderdste sterfdag van kolonel Olcott en zijn bijdrage aan de wereld. Wilt u meer horen over het functioneren van de TOS en haar wereldwijde activiteiten? Horen hoe u de kans krijgt om dienstbaar te zijn? Informatie geven over dienstverleningsprojecten waarbij u al betrokken bent? Een nieuw project kiezen en uitwerken? Vaardigheden ontwikkelen en de juiste uitgangspunten hanteren die u kunnen helpen bij dienstverlening? Werkers in sleutelposities ontmoeten en anderen met uitgebreide ervaring op dit gebied? Als dat zo is, denk er dan over om u bij ons te voegen.

Om u aan te melden voor verblijf op 'Olcott' in Wheaton, moet u lid zijn van de Theosophische Vereniging en een aanbevelingsbrief hebben van de landelijk voorzitter van uw

sectie. U kunt in de nabijheid van 'Olcott' logeren in een Holiday Inn, vanwaar een gratis pendeldienst u naar 'Olcott' brengt en terug. Vraag meer informatie over het programma van de conferentie aan de TOS internationaal secretaris: Diana Dunningham Chapotin
Résidence Isabelle
18 Avenue Berlioz
93270 Sevran
Frankrijk

tosinternational@wanadoo.fr
Voor informatie over de kosten van accommodatie en praktische aangelegenheden: Registrar, Theosophical Society in America
P.O. Box 270
Wheaton, IL 60189-0270 USA
registrar@theosophical.org

De werkelijkheid is één,
ook al geven de wijzen
er verschillende namen aan.

De Upanishads

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar gemaakt worden of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningeën of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en er naar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
Tel. (020) 676 56 72, fax (020) 675 76 57
e-mail: books@theosofie.nl
website: <http://www.theosofie.nl>

Het Web der Schepping

Theosofie en kunst in Nederland, van Lauweriks tot Mondriaan

Door Marty Bax

450 blz., paperback 2006

ISBN 90 8506 192X

Prijs € 39,50

In het februari nummer van Theosofia heeft een bespreking
gestaan van dit boek.

Joyful Gnosis - Gnostic Light on Blavatsky's Wisdom

Blavatsky Lecture 2003 by Stephan Hoeller

26 pages, brochure

Price € 6,00

The Harvest of Life

Blavatsky Lecture 2002 by Alan Hughes

37 pages, brochure

Price € 6,50

Theosophy - Its Beneficent Potentialities

Blavatsky Lecture 2001 by Geoffrey Farthing

51 pages, brochure

Price € 3,25

Science, Consciousness and the Paranormal

Blavatsky Lecture 1998 by Arthur Ellison

35 pages, brochure

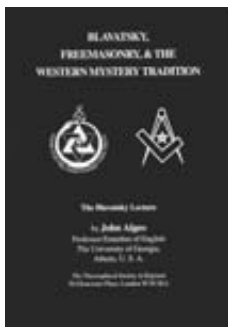
Price € 3,25

Blavatsky, Freemasonry, & the Western Mystery Tradition

Blavatsky Lecture 1996 by John Algeo

52 pages, brochure

Price € 4,50

The Right Angle - Masonry

From the Writings of H.P. Blavatsky

84 pages, paperback

Price € 11,00

These extracts from H.P. Blavatsky's voluminous works are intended to give some information about Masonry and the flavour of her thinking on the subject as she dealt with it over the period of her writing from 1875 to 1891.

Wij zijn dinsdag t/m vrijdag van 13.00 tot 17.30 uur en zaterdag van 13.00 tot 17.00 uur geopend. Prijswijzigingen voorbehouden.
Boekenlijst op aanvraag.